№ 162 (2662) ■ Вівторок, 11 вересня 2001 року ■ Ціна договірна

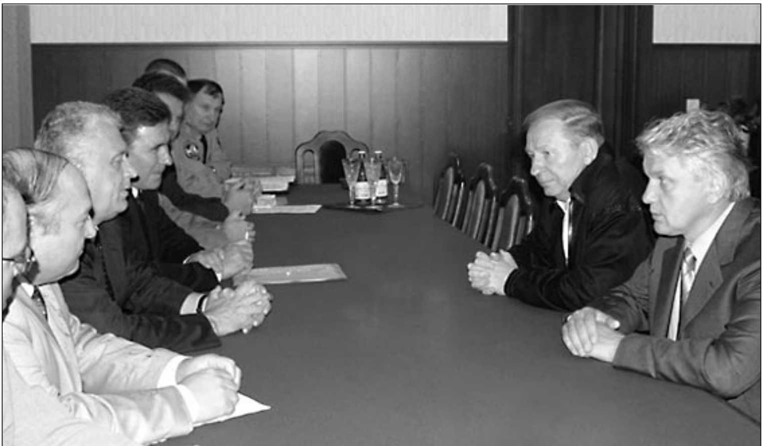
Голос України

Газета Верховної Ради України

В Ялті почав роботу дводенний саміт «Україна—ЄС». Напередодні офіційних переговорів Президент України провів неформальну зустріч з деякими учасниками саміту, повідомляє «Укрінформ».

Фото Укрінформу.

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1864 р. На Сумщині народився поет Павло Грабовський. ■ 1922 р. Помер Юліан Кобилянський, брат Ольги Кобилянської, філолог і педагог. Уклав «Латинсько-український словар». ■ 1943 р. У Харкові створено Український народний хор (нині —ім. Г. Верьовки). З 1944-го — в Києві. ■1971 р. Помер Микита Хрущов, керівник Радянського Союзу в 1953—64 рр. Тривалий час працював в Україні. ■ 1974 р. Не стало актора Миколи Яковченка. 1927—65 роки — в Київському театрі ім. Франка. ■ 1987 р. Не стало відомого артиста оперети Михайла Водяного.

Вітаємо Голову Верховної Ради України Івана Плюща з 60-річчям!

Ми чесно йшли

Голова Верховної Ради України Іван ПЛЮЩ про час, про політику і про себе

Про владу і відповідальність

Мало хотіти, щоб влада стала кращою, треба вміти це робити. Треба думати, добирати кадри і поступово їх міняти. Але на конституційних, законних умовах.

Я не вигороджую, не захищаю владу, але хочу, щоб у суспільстві була повага до влади.

(Закінчення на 3-й стор.).

16 липня 1990 року Верховна Рада прийняла Декларацію про державний суверенітет

В Європу — не з порожніми руками

— У мене таке враження: скоро не ми вам, а ви нам розповідатимете, що в нас відбувається, — заявив Голова Верховної Ради Іван Плющ під час чергової зустрічі з доповідачами Моніторингового комітету Парламентської асамблеї Ради Європи Анне Северинсен та Ренатою Вольвенд. «У вас свіжий погляд збоку, а ми якоюсь мірою звикаємо до процесів, котрі тут відбуваються», — додав він. Представники ПАРЄ прибули до Києва для підготовки доповіді з питання виконання Україною своїх зобов'язань. Очікується, що відповідні дебати відбудуться на наступній сесії ПАРЄ. Іван Плющ висловив побажання, щоб доповідачі підкреслили таку тезу: починаючи від вступу до РЄ в листопаді 1995 року і протягом трьох наступних років Україна з різних причин мало що робила для виконання взятих на себе зобов'язань і лише за останні два роки досягнуто істотного прогресу. Кажучи про процес євроінтеграції України загалом, Іван Плющ наголосив: «Ми не ображаємося на те, що Європа не поспішає розкрити для України обійми. Ми глибоко свідомі, що в Європу треба приходити з чимось, насамперед із прийняттям і втіленням європейських стандартів життя. Це потрібно передусім нам самим, щоб не відчувати себе другосортними в європейській сім'ї».

У комітетах Верховної Ради

Виплати компенсацій жертвам нацизму — під контроль

Комітет ВР у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів пропонує створити тимчасову спеціальну комісію Верховної Ради з контролю за виплатою компенсацій жертвам нацизму з Українського національного фонду «Взаєморозуміння і примирення».

! У номер

Законодавча робота теж має бути чесна

Щоб політичне протистояння напередодні виборів не перенеслося у стіни Верховної Ради. На цьому наголосив на прес-конференції Перший заступник Голови Верховної Ради України Віктор Медведчук. Він також закликав усі ЗМІ на рівних умовах висвітлювати діяльність і депутатів та керівників комітетів і фракцій, і тих політичних сил, які не представлено у ВР.

Прогнозуючи результати голосування за виборчий закон наступного четверга, Віктор Медведчук заявив, що для подолання президентського вето «дуже мало шансів». За його словами, нині майже 200 депутатів підтримують пропорцію 50 на 50 між мажоритарною та пропорційною виборчими системами. Фракція СДПУ(о), зазначив лідер партії, голосуватиме за співвідношення 50 на 50 як компромісну пропозицію.

Сходами вгору

Тисячі наших співвітчизників — активні спортсмени зі шкільної лави і до глибокої старості. Ось і минулої суботи, коли в країні відзначали День фізичної культури і спорту, вгору знаменитими Потьомкінськими сходами в Одесі бігли більше трьохсот легкоатлетів різного віку. Це вже восьмі веселі змагання, що стали міжнародними. А тим часом нагорі, біля пам'ятника Дюку, відбулося яскраве шоу.

Фото Олександра СІРОГО. (Укрінформ).

Врожай-2002

До планів добрих немає добрив

Під урожай-2002 в Донецькій області заплановано посіяти 402 тисячі гектарів озимих — на 30 тисяч га більше, ніж торік. За даними обласного управління сільського господарства, для осінньої сівби потрібно 24 тонни аміачної селітри і 20 тисяч тонн суперфосфату. Нині до агроформувань добрив надійшло лише дві третини від потреби. Протруювачів у господарствах є 43 тонни замість необхідних 130 тонн.

Бракує і «горючки». Сільгоспвиробники для проведення осінньо-польових робіт потребують 40 тисяч тонн дизельного палива і 14 тисяч тонн бензину. А спромоглися поки що придбати, відповідно, 30 і 43 відсотки від потреби, **повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ**.

Професор Валерій КОЛОМОЙЦЕВ, народний депутат України

Десять років іміджевих війн

Проти України ведеться «іміджева війна». Які її цілі? Хто її ініціатори?

Україна зустріла десятиріччя своєї незалежності в ситуації досить складній і суперечливій. Поряд з об'єктивними труднощами є і позитивні зрушення, які сталися в житті держави та суспільства за період, що минув. Долаючи труднощі, українська держава виходить на шлях розвитку, робить економічні трансформаційні процеси, що в ньому проходять, необоротними.

(Закінчення на 4-й стор.).

P. S. **За сім місяців цього року заборгованість споживачів газу зросла на 386,4 млн. грн.**

Компромісного рішення ще не знайдено

Пленарний тиждень у парламенті розпочнеться сьогодні із звіту Кабінету Міністрів України про виконання Державного бюджету за 2000 рік. Однак найвирішальнішим цього тижня стане голосування щодо Закону про вибори народних депутатів України з пропозиціями Президента, яке відбудеться у четвер. Депутати мають нарешті визначитися, за якою виборчою системою пройдуть наступні парламентські вибори. За рішенням профільного комітету і погоджувальної ради голів парламентських комітетів, лідерів депутатських фракцій і груп спочатку на голосування сесійної зали буде поставлено питання про подолання президентського вето на виборчий закон, потім —співвідношення 50 на 50 відсотків між пропорційною та мажоритарною системою і 75 на 25.

У вівторок депутати також планують обговорити зміни до законів про запобігання захворюванню на СНІД та соціальний захист населення, про Державну програму приватизації, про оренду державного і комунального майна, законопроекти про загальнодержавну програму розвитку водного господарства, про систему державної реєстрації суб'єктів господарської діяльності та інші.

У середу, 12 вересня, планується розглянути проекти законів про електронні документи та електронний документообіг, про правовий статус закордонних українців, зміни до законів про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення, про державне мито, про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг тощо. Погоджувальна рада вирішила перенести розгляд інформації тимчасової слідчої комісії ВР для з'ясування причин, що призвели до кризового стану акціонерного комерційного агропромислового банку «Україна» на наступну середу, 19 вересня.

У день голосування — четвер — 13 вересня — депутати спочатку мають затвердити постанову Верховної Ради про порядок денний восьмої сесії, про порядок висвітлення її роботи, про утворення тимчасової слідчої комісії ВР для з'ясування причин замаху на життя журналіста, генерального директора інформаційної телерадіокомпанії «ТОВ» міста Слов'янська Донецької області Ігоря Александрова, а також прийняти рішення з попередньо обговорених питань.

У п'ятницю, 14 вересня, депутати обговорять проекти закону про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу, змін до законів про індексацію грошових доходів населення, щодо підсилення соціального захисту в умовах поглиблення економічної кризи, про політичні партії в Україні та до Регламенту Верховної Ради. Наступний тиждень також пройде у пленарному режимі.

Юліана ШЕВЧУК.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Біографія

Плющ Іван Степанович — Голова Верховної Ради України, Герой України

Плющ Іван Степанович — Голова Верховної Ради України першого і третього скликань.

Народився І. С. Плющ 11 вересня 1941 року в селищі Борзна Чернігівської області в селянській сім'ї.

У 1959 році закінчив Борзнянський сільськогосподарський технікум, а в 1967 році — Українську сільськогосподарську академію. У 1979 році закінчив Академію суспільних наук при ЦК КПРС. Здобув кваліфікацію агронома-економіста. Кандидат економічних наук, академік Української муніципальної академії, почесний доктор Національного аграрного університету (Київ), Сеульського університету «СУНГКЮНКВАН» (Південна Корея) та Бакинського слов'янського університету (Азербайджан).

Трудову діяльність розпочав у 1959 році бригадиром овочівницької бригади радгоспу «Хмільовик» Баришівського району Київської області. У цьому ж районі працював на посадах агронома, голови колгоспу, директора радгоспу, заступника директора Баришівського тресту овочево-молочних радгоспів.

У 70—80-х роках працював на різних посадах у Київському обкомі Компартії України, очолював Київський спеціалізований трест, якому були підпорядковані приміські радгоспи.

1984 року І. С. Плющ обіймає посаду першого заступника голови, а згодом — голови Київського облвиконкому.

У квітні 1990 року таємним голосуванням із п'яти кандидатур обирається головою Київської обласної Ради народних депутатів.

Виборці неодноразово довіряли І. С. Плющу представляти їхні інтереси в радах різних рівнів — від сільської до Верховної Ради. Депутатом найвищого законодавчого органу республіки обирається з 1985 року.

З червня 1990 року — Перший заступник Голови Верховної Ради Української РСР.

У грудні 1991 року І. С. Плющ обраний Головою Верховної Ради України. Цю посаду обіймав до закінчення повноважень Верховної Ради першого скликання.

Під головуванням Івана Плюща Верховна Рада України 16 липня 1990 року прийняла Декларацію про державний суверенітет України.

У період другого і на початку третього скликання Верховної Ради України І. С. Плющ — член парламентського Комітету з питань державного будівництва.

У лютому 2000 року його знову обирають Головою Верховної Ради України.

І. С. Плющ вважається одним із найвпливовіших державних діячів і політиків в Україні, який зробив значний внесок у становлення незалежної демократичної правової держави, у формування та реалізацію основних засад парламентаризму, у піднесення міжнародного авторитету та захист національних інтересів України.

Нагороджений орденами: Трудового Червоного Прапора, «Знак Пошани», відзнакою Президента України «Орден князя Ярослава Мудрого» V ступеня та медалями.

У серпні 2001 року за визначні особисті заслуги перед Україною в розбудові державності, плідну політичну та громадську діяльність удостоєний звання «Герой України».

 У комітетах ВР

Виплати компенсацій жертвам нацизму — під контроль

(Початок на 1-й стор.).

Оскільки під час попередньої акції більша частка компенсацій так і не надійшла до адресатів, комітет вирішив посилити контроль за здійсненням компенсаційних виплат жертвам нацистських переслідувань.

Однак така пропозиція зустріла спротив запрошених на засідання комітету представників громадських організацій, які безпосередньо причетні до компенсаційних виплат. Так, керівники Українського національного фонду «Взаєморозуміння і примирення», Української спілки в'язнів — жертв нацизму, Міжнародного руху малолітніх в'язнів поставили під сумнів доцільність створення такої комісії. Представники цих організацій переконані, що достатньо контролю за виплатою компенсацій з боку урядів Німеччини та Австрії, а також Наглядової ради фонду. На їхню думку, діяльність парламентської контрольної комісії перешкоджатиме повноцінній роботі фонду.

Проте Комітет ВР не погодився з такою позицією і рекомендував парламенту затвердити склад комісії та передбачити, щоб її представники раз у квартал інформували народних депутатів про свою діяльність та хід виплат, **повідомляє інформаційне управління Верховної Ради.**

Переміг Лукашенко, хоча ОБСЄ має претензії

Учора в Білорусі оголошено офіційні результати президентських виборів. Згідно з даними Центрвиборчкому, за Олександра Лукашенка проголосували 75% білоруських виборців, за Володимира Гончарика — лише 15%. Міжнародні спостерігачі вважають, що вибори не відповідають стандартам ОБСЄ — про це оголосив на прес-конференції спеціальний представник чинного голови ОБСЄ, віце-президент ПА ОБСЄ Кіммо Кільюнен. До його заяви приєдналися представники ПАРЄ та Європарламенту.

За день до виборів Центрвиборчком позбавив акредитації близько 3 тисяч незалежних спостерігачів. Крім того, міністерство юстиції не раз робило заяви, в яких фактично забороняло незалежним спостерігачам здійснювати паралельний підрахунок голосів. Спостерігачів під будь-яким приводом виганяли з виборчих дільниць і нікому з незалежних спостерігачів не вдалося бути присутнім під час підрахунку голосів.

Проте близько 20.00 телефони координаторів «Незалежного спостереження» і в Мінську, і в регіонах було відключено. В цьому зв'язку його представники заявили, що не можуть озвучити результати свого спостереження, бо поки що не мають інформації з регіонів. Спостерігачі обіцяють оголосити про результати паралельного підрахунку голосів через кілька днів.

Міжнародні спостерігачі від ОБСЄ, ПАРЄ та Європарламенту в своїх висновках заявили, що в Білорусі має місце «політичний режим, який не звик до опозиції і який робить все можливе, аби нейтралізувати її». Вони також звернули увагу на значну упередженість державних ЗМІ та цензуру щодо незалежних ЗМІ, а також на кампанію із залякування представників опозиції та незалежних ЗМІ та наклеп на адресу міжнародних спостерігачів. А народному депутату Наталі Вітренко вибори в Білорусі дуже сподобалися, і вона пообіцяла спростувати висновки, зроблені представниками ОБСЄ.

Ганна ПЕТРОВСЬКА.

Мінськ.

Олександр Омельченко очолив «Єдність»

Київського міського голову, президента Асоціації міст України Олександра Омельченка обрано виконувачем обов'язків голови партії «Єдність».

Як **повідомляє агентство «Інтерфакс-Україна»,** таке рішення ухвалено в суботу на засіданні центральної ради партії.

Першим заступником голови партії обраний Юрій Пальчуковський, заступниками — Іван Бейк, Мирослав Питцик і Роман Пак.

Раніше О. Омельченко заявляв про намір балотуватися в депутати Верховної Ради на виборах у березні 2002 року.

Рух до об'єднання триває. У «Нашій Україні». Із безліччю запитань

На спільному засіданні центральних проводів і Народний рух України, і Український Народний рух прийняли рішення про вступ до блоку «Наша Україна». Водночас, як повідомили керівники обох Рухів, триває процес об'єднання обох партій.

Отож, схоже, лідер блоку Віктор Ющенко отримав змогу продовжити переговорний процес щодо формування свого дітища. Виступаючи на спільному засіданні центральних проводів, екс-прем'єр повідомив, що ядро блоку складуть п`ять—сім партій. За його словами, минулого тижня була створена координаційна рада блоку, яка готує засідання лідерів партій, що побажали увійти в «Нашу Україну». Віктор Ющенко повідомив також, що ведуться переговори про вступ до блоку з профспілками, Аграрною, Ліберальною, партіями християнсько-демократичного спрямування і «Солідарністю».

Власне, минулої суботи розпочався новий вельми цікавий поворот у розвитку політичних процесів в Україні. Слова експрем'єра про переговори із партією «Солідарність» фактично поставили під сумнів існування Партії регіонів України. Адже, як відомо, ця політична структура виникла в результаті об'єднання п`яти партій, серед яких була і «Солідарність». Відповідно під сумнів ставиться і формування блоку Партії регіонів, НДП і «Трудової України».

З другого боку, виникає чимало запитань у зв'язку з деякими заявами рухівських лідерів. Так, вони стверджують, що їхнє об'єднання і входження до блоку «Наша Україна» повинно стати поштовхом до створення потужної правоцентристської партії і водночас заявляють, що Рух не втратить після цього самоідентичності. Ще більше здивування викликали слова Геннадія Удовенка про те, що «обидві партії не втратять свого обличчя та ідентичності ні в блоці, ні у виборчому бюлетені». Отже, якщо обидві партії будуть у бюлетені, то чи це означатиме їхню відсутність у виборчому блоці «Наша Україна»? І це одне запитання. Чи ці слова означають, що ні про яке об'єднання двох Рухів мова не може вестися?

Схоже, політики, які заявили про входження до блоку «Наша Україна», ще остаточно не визначилися. Чи не тому у лавах, зокрема НРУ, з'явилися опозиціонери «генеральній лінії» партії? Так, Сергій Конєв, голова секретаріату НРУ, скептично ставиться і до створення виборчого блоку, і до задекларованих ймовірних результатів на виборах.

Володимир КОРОЛЮК.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Сьогодні перед Верховною Радою звітуватиме Кабінет Міністрів

Ми чесно йшли

Голова Верховної Ради України Іван ПЛЮЩ про час, про політику і про себе

(Початок на 1-й стор.).

Богдан Хмельницький у фільмі «Чорна Рада» за Пантелеймоном Кулішем, почуваючи себе зле, виходить на Раду старійшин. І каже: подумайте за гетьмана. І бачить: кожен із них уже приміряється до булави. Бачить. Він мовчить, а вони кричать: «Юрка! Юрасика!» Значить, сина його. І от Богдан, уловивши фарисейство, після паузи — тривалої — каже: «Я, одходячи, хочу вам сказати, щоб ви знали: влада Богом дається в наказаніє».

Ці слова я повторив Леоніду Даниловичу. Ці слова я постійно приміряю до себе, приміряю до інших. І відверто скажу: якщо чесно нести владний хрест, то це справді покарання. Бо це — важка ноша.

І якби ті, хто не відбувся, розуміли, що немає іншого, окрім конституційного, шляху для зміни влади, то перестали б бунтувати і кидати каміння. А готувалися б, перемагали на парламентських виборах, формували політичну більшість і брали на себе відповідальність, а отже, перемогли і на президентських виборах.

Про важливість самоаналізу і його результати

Треба покопатися у самих собі і знайти причини успіху або поразки. Тоді можна отримати право звинувачувати інших. Я не називаю прізвищ політичних діячів, але, як правило, це ті, хто був при владі і не відбувся. То я порадив би пошукати причини того, що сталося, насамперед у собі.

Колись я сказав про себе: «прямий, як рейка». Але... Одна справа бути відвертим. Але бути «прямим, як рейка» у політиці неможливо. Герой фільму «Вечный зов» дід Панкрат на слова одного з героїв відповів так: «Знаєш, прямо літає тільки дика качка, але вона не вельми розумна птаха». І я відтоді задумався: якщо цю фразу вклали у вуста позитивному героєві, значить, у ній закладено колективну мудрість, розуміння життя, а моя позиція — хибна.

Водночас я намагаюся вести відверту, відкриту політику протягом усього життя, коли ще й «інститутів відкритої політики» не було.

Голова ВР Иван Плющ вручає диплом медичного ліцею золотій медалістці Маріанні Соколовій.

16 лютого 1990 року я виступив на сесії Верховної Ради УРСР як заступник Голови ВР, як голова Київського облвиконкому.

У цьому виступі йшлося про те, що наша квітуча українська земля сьогодні перебуває у занедбаному стані на межі екологічної кризи, що виборці дедалі частіше ставлять запитання про низький рівень заробітної плати. Наводив приклади будівництва у курортній зоні Кончі-Заспи біохімзаводу, розташування промислових підприємств на найродючіших чорноземах. А будівництво Чорнобильської АЕС у басейні Дніпра і Прип'яті я назвав «вінцем непродуманості, що межує зі злочинністю».

Я казав так: «Прикро, що все це робилося на очах і за безпосередньої участі ЦК партії і уряду республіки». Це дослівно.

А далі казав про те, як у Москві з нас за аварію питають. Призвели до цієї аварії і роблять винними інших.

Кінець виступу був такий: «Що може стати гарантом припинення таких дій? По-перше, демократизація і гласність усього нашого життя. По-друге, треба покласти край насильству над об'єктивними законами економіки. Слід прийняти державні акти про землю, про власність, місцеве самоврядування, наповнити реальним змістом поняття суверенітету і незалежності. Тобто будувати свої відносини на взаємовигідних добровільних умовах у вільному союзі держав».

Після обіду телефонує мені перший секретар обкому: «Ты знаешь, за обедом на Политбюро твое выступление получило такую высокую оценку!» Воно було надруковане в усіх центральних газетах, в тому числі в органах ЦК партії і Ради міністрів.

Але через чотири місяці, коли я став першим заступником Голови Верховної Ради і почав робити те, про що казав у виступі, ті самі члени Політбюро почали мене таврувати: «Ты смотри, продался! Ты смотри, националисты его скрутили...» І Михайло Горбачов мені казав: «Иван, ну что ты, серьезно? Ты что спутался с этими националистами?»

Про долю закону про вибори

За старим законодавством вибори провести можна, але не потрібно. Бо це спричинить дискусії щодо легітимності новообраної Верховної Ради. У лютому 1998 року Конституційний Суд визнав положення окремих статей такими, що не відповідають Основному Закону. На жаль, ці рішення КС і досі не імплементовані у закони про вибори.

Новий закон, на який Президент укотре наклав вето, враховує 90 відсотків цих зауважень. Є два камені спотикання — співвідношення між пропорційною і мажоритарною системами і термін проведення кампанії. Якщо депутати поставляться відповідально до виборців і до самих себе, то все-таки знайдуть компроміс і приймуть закон. Такий результат буде найкращим для держави, оскільки виборче законодавство буде максимально відповідати вимогам прозорості, європейським стандартам демократичних виборів.

Президент України Л. Кучма вручає відзнаку «Герой України».

Про склад Верховної Ради нового скликання

Я вже казав: робота у парламенті — величезна школа, яку не можна порівняти з жодним навчальним закладом, бо тут формуються політики. А тому до них насамперед мають бути дві вимоги: їхня політична діяльність не повинна зашкодити нашій державності і не повинна суперечити демократичному устрою України. Ці питання не повинні навіть дискутуватися. Все решта —їхнє право.

Я не боюся «олігархічної» Верховної Ради, тобто такої, більшість якої складатимуть підприємці, бізнесмени. Таку Верховну Раду легко зробити проукраїнською, продержавницькою — методів і засобів впливу достатньо. Але боюся такого парламенту, де знову буде три політичні сили і жодна не матиме контрольного пакета, а лише пакет блокуючий. Я не вірю, що за підсумками виборів 2002 року буде саме такий склад ВР. Але, якщо таке станеться, то в ній я не працюватиму, навіть незважаючи на те, що мені запропонують у ній головувати. А якщо у Верховній Раді буде політична більшість, то я глибоко переконаний, що вона співпрацюватиме з усіма гілками влади і результати будуть, що й засвідчив майже рік роботи нинішнього парламенту, коли у нас була більшість.

Мій прогноз базується не на інтуїції, а на тому, що з'явився господар. Це дає мені підстави заявити, що протестний електорат до наступних виборів зменшиться. А тому у Верховній Раді наступного скликання ліві разом з опозиціонерами, що не «відбулися», складатимуть не більше однієї третини. Решту —умовно, представлятимуть десь чотири сили: «ТУНДРа», як її називають журналісти, що мені не вельми подобається, націонал-патріотичні сили, «Наша Україна» і соціал-демократи, ймовірно, СДПУ(о)...

Чи важко буде створити коаліцію? Гадаю, ні. Бо між «ТУНДРою» і націонал-патріотами буде можливість для співпраці. Бо «ТУНДРа» — політична сила, яка відкинула питання мови. А куди дінуться соціал-демократи?.. І тому коаліція вимальовується само собою. І вона співпрацюватиме з Президентом.

...І про сокровенне

Минулого року я вирішив привітати з Днем працівника сільського господарства свого колишнього директора радгоспу, якому виповнилося 83 роки. Востаннє ми з ним зустрічалися у 1978, коли йому виповнилося шістдесят.

А живе він десь кілометрів за 110 від Києва. Приїхав, а його немає. Позаглядав усюди, а потім мені підказали: він у сина, який у дільничній лікарні працює. Зустрілися у тій хаті, де ми жили. Наливаємо першу чарочку і я кажу: «Василю Єгоровичу, ви знаєте, за що я хочу випити?» А він: «За що?»

Акт незалежності України прийнято!

— «Щоб ви дожили до того часу, коли Україна стане багатою, а люди скажуть: «От спасибі тим, хто проголосив незалежність України». А він так: «Іване, ти що, віриш у це?» — «Василю Єгоровичу, я не тільки вірю, я роблю усе, щоб так було» — «Так коли це буде?» Я кажу: «Років через 5—7. Буде це, ви вже повірте».

Отож хочу ще раз підкреслити: я вірю в це, але треба, щоб були стабільні і влада, і політика, і економіка, і гривня.

Многая літа!

***Юлій ІОФФЕ,** голова Комітету ВР з питань державного будівництва та місцевого самоврядування, народний депутат України трьох скликань:*

— Іван Степанович це, безумовно, — явище. З природним розумом, народним гумором і миттєвою реакцією він, як фехтувальник, може дуже швидко відреагувати на різні ситуації. Коли Івана Плюща вперше обрали Головою Верховної Ради, все було нове і незнане. Держава не мала достатнього законодавчого поля, Україна ще не стала суб'єктом міжнародних відносин, лише 18 відсотками промисловості України керували в Україні, а решта — міністерства з Москви. Тоді всі ми, депутати парламенту першого скликання, як продукти старої системи, не були підготовлені до нових умов. Але значущості постаті Івана Степановича вистачило для того, щоб вписатись у новий процес, віднайти баланс і силу керувати.

І в 2000 році, коли утворювалася парламентська більшість, Іван Плющ знову був затребуваний. Бо багато його якостей поєднують начебто непоєднуване. За останні роки народилися нові політики, професіоналиюристи з суто прагматичним підходом, але на політичну арену знову вийшов Іван Степанович, бо в складних ситуаціях і навіть у скандалах він завжди має чуття, мудрість і в хорошому розумінні житейську хитрість.

***Віктор СУСЛОВ,** народний депутат України другого і третього скликань:*

— Насамперед відзначив би видатні людські якості Івана Степановича, людини, яка може знайти спільну мову з усіма, з представникаии будь-яких політичних сил і фракцій, навіть із тими не зовсім врівноваженими депутатами, з якими більше ніхто не може порозумітися. Іван Плющ до кожного має підхід. І, вочевидь, саме особистими якостями можна пояснити те, чому він ще раз став у цьому скликанні Головою Верховної Ради.

Політичні якості Івана Плюща є продовженням його особистих якостей. Це гранично компромісна людина, яка йде на всі необхідні поступки для розв'язання проблем. Тому в політичному плані, на мій погляд, в Івана Степановича очевидних ворогів нема. Ось ці секрети, які дозволяють йому тривалий час утримуватися на високих постах у політиці, у цьому плані він, може, ще й не досяг межі.

***Катерина ВАЩУК,** голова Комітету ВР із питань аграрної політики та земельних відносин, народний депутат України другого й третього скликань:*

— Він — сильна, смілива особистість. Найголовніше у Івана Плюща — природна народна мудрість, виважена, помірковані, не гарячково-імпульсивна, а яка йде з глибин.

Коли Іван Степанович був перший термін Головою Верховної Ради, я працювала керівником великого господарства на Волині. І коли зранку приїздила чи на ферму, чи в тракторну бригаду, люди обговорювали: вчора Плющ отаке-то сказав! Він справді був улюбленцем усіх, хоч його і «діставали» журналісти за якийсь нелітературний зворот чи слівце. Але в усьому відчувалася щирість.

***Юрій КОСТЕНКО,** лідер Українського народного руху, народний депутат України трьох скликань:*

— Я знаю Івана Степановича з 1990 року. Чим відрізняється він від багатьох інших політиків? Це непроста людина і за поведінкою, і за характером. Спочатку, коли Іван Плющ з'явився у Президії Верховної Ради першого скликання, ми його ніхто не сприймали. Але ця людина відразу підкорила всіх своєю доброзичливістю. Коли приймали Декларацію про державний суверенітет України і Іван Степанович на посаді першого заступника головував на сесії, він пробивав положення, на яких наполягали націонал-демократи — щодо Збройних Сил, власності тощо. І здивував нас: начебто партократ, член КПРС, а з другого боку, — така національно свідома людина. Його й полюбили за афоризми, мову, яку потім охрестили «плющизмами». Але ніхто не міг заперечити, що це патріотична людина, і не лише на словах, а й у ділах.

Поважаю Івана Степановича ще й за те, що він один із небагатьох державних діячів, які не пов'язані з жодними кланами чи мафією. Він завжди знаходить можливість працювати з усіма, незалежно від політичних поглядів, і ніколи не тримає ні на кого зла. Іван Плющ, попри всі високі державні чини і посади, ніколи не буває зверхнім, завжди залишається простою і приязною людиною.

Записала Юліана ШЕВЧУК.

Вельмишановний Іване Степановичу!

Фракція Партії зелених України щиро вітає Вас із 60-річним ювілеєм!

Ми завжди із щирим захопленням і глибокою повагою стежимо за Вашою воістину титанічною працею з керівництва нашим неспокійним депутатським товариством. Мабуть, Ви єдиний вітчизняний політик, котрий здатний витримати такі навантаження і при цьому зберегти притаманну Вам толерантність, спокій та невичерпне почуття гумору.

Обіцяємо Вам, Іване Степановичу, що народні депутати фракції ПЗУ не надто ускладнюватимуть роботу глави парламенту, хоча, з огляду на Вашу дивовижну життєрадісність та міцний народний характер, розуміємо, що Ви не дуже-то й потребуєте будь-якої поблажливості від нас, депутатів.

Бажаємо Вам, Іване Степановичу, насамперед подальших успіхів у вкрай відповідальній роботі Голови Верховної Ради, роботі, яку Ви мужньо і впевнено виконуєте на благо України. Бажаємо міцного здоров'я і довголіття, справжнього людського щастя, багато радості в житті!

Десять років іміджевих війн

(Початок на 1-й стор.).

Країни — не люди... Десять років для них — невеликий часовий проміжок. Світ ще не може нас роздивитися неозброєним оком і придивляється до нас, інтерпретуючи побачене відповідно до якихось власних усталених уявлень. Ми, в свою чергу, посилено готуємося, як нам здається, до швидкої появи в середовищі, яке для нас усе ще залишається недоступним, намагаючись уже в нинішньому своєму стані справити сприятливе враження.

Виходить, прямо скажемо, не завжди добре. Ми, судячи з усього, не дуже собі уявляємо, як саме сприймаються наші найщиріші і нібито покликані створювати бажання спілкуватися повороти тими, хто спостерігає за нами з європейських країн і США. Вони, схоже, не дуже прагнуть зрозуміти наші рухи і придивитися до нас по-справжньому, спробувати впізнати в нас самих себе в минулому і побачити в нас нинішніх нас-таки, але —майбутніх.

У підсумку навіть найвиграшні дії української сторони за активної протидії опонентів української економічної і політичної незалежності та відсутності системного підходу з українського боку у питаннях іміджевої боротьби за Україну часом обертаються провалами, вкотре даючи привід налаштувати так звану цивілізовану частину світової спільноти проти нас і озброюючи наших противників матеріалом для невтішних для нас висновків та образливих коментарів.

За наше жито нас і бито

Яскравий, просто хрестоматійний приклад — III Всесвітній форум українців у Києві. Напередодні свого першого ювілею ми зібрали діаспору. Президент, який особисто очолював оргкомітет, прийшов на урочисте відкриття заходу. Подія сама, що називається, «просилася» на перші сторінки провідних світових видань і в prime-time рейтингових телеканалів України.

Що вийшло? Один з делегатів, нібито забувши, що перебуває не на стадіоні, а в найкращому залі столиці з символічною назвою «Україна», неаргументовано критикує Президента і державу, окремі представники діаспори «качають права», не лінуючись за звичкою повчати «непутящих» українців на чолі з першими посадовими особами країни. Ось така боротьба за репутацію України, до того ж іще за рахунок грошей, спеціально наданих з державного бюджету.

Як мені розповів Голова Верховної Ради України І. Плющ, Л. Кучма гідно відповів на нервовий зрив промовця — виступаючи через кілька днів, він відзначив у доповіді серед інших внесок свого некоректного опонента у боротьбу за незалежність України. Проте, на відміну від першого епізоду, цей факт практично не було висвітлено в українських та світових ЗМІ.

Інший приклад. Свого часу співробітники українського дипломатичного відомства витратили багато сил для того, щоб забезпечити доставку гуманітарної допомоги албанським біженцям на території автономного краю Косово та Албанії.

Рішення про надання Україною такої допомоги, ухвалене тоді найвищим політичним керівництвом країни і здійснене Міністерством закордонних справ у вкрай складній і багато в чому суперечливій міжнародній ситуації, було неординарне і далося дуже нелегко. Здавалося, цього разу світ просто не може не оцінити виваженість позиції нашої держави, не може не вітати її прагнення зробити посильний внесок в урегулювання «косовської кризи» і суто практичних зусиль у спробах пом'якшити наслідки гуманітарної катастрофи на Балканах.

Вийшло по-іншому. Україну не лише ніхто не відзначив і не подякував їй від імені чи то світової спільноти загалом, чи то міжнародних організацій або якоїсь окремо взятої країни, їй ще й перепало, як то кажуть, на горіхи: албанська сторона заявила про те, що в місцях складування гуманітарних вантажів знайшли якусь зіпсовану «українську» ковбасу, а новину охоче підхопили провідні світові інформаційні агентства. Вийшло, як у нашому фольклорі, — за наше жито нас і бито. Вдвічі неприємніше при цьому було усвідомлювати, що ніякої ковбаси Україна до Албанії не завозила, допомагали ми головно консервами й товарами так званого повсякденного користування.

Що казати про випадки, коли в західні засоби масової інформації від наших опонентів потрапляють відомості, які справді відображають реально наявні у нас в країні проблеми й труднощі. Їм, як правило, дають зелене світло, їх тиражують, дозволяючи собі навіть посмакувати той чи той факт, а часом і надати поодинокому прикладу характеру тенденції, чогось такого, що, буцімто, від початку, «екзистенціально» притаманне нашій державі і нашому народові.

Як реально оцінюють зусилля України?

Внаслідок провокацій ззовні, не досить активної роботи з інформування світової спільноти про реальні досягнення України наша країна поступово перетворюється на країну зі сталим негативним іміджем, старанно підтримуваним і поглиблюваним деякими силами, вочевидь, не зацікавленими в нашому становленні на світовій арені в ролі повноправного й авторитетного суб'єкта міжнародних економічних і політичних відносин. Наприклад, створюється репутація чи не найголовнішого постачальника жінок, котрих продають за кордон для сексуальної експлуатації, найважливішого пункту транзиту, через який прокладено основні маршрути торгівлі людьми.

Цікаво, що зусилля українських органів, спрямовані на боротьбу з цими явищами, чомусь практично не привертають увагу західних ЗМІ, хоча вони — ці зусилля — були із задоволенням відзначені як дедалі масштабніші й результативніші в поданому на початку липня цього року звіті, який підготував Державний департамент США для американського Конгресу.

Загалом такий стан справ не є для України новиною. Так само майже непоміченими на Заході зосталися свого часу такі, що мали без перебільшення глобальне (всесвітньо-історичне, як казали раніше) значення, кроки України, як рішення про позаблоковий статус, відмова від ядерного потенціалу (третього в світі!), закриття Чорнобильської АЕС.

Мало хто звернув увагу на ту обставину, що Україні —єдиній із пострадянських і постсоціалістичних країн —вдалося легітимним шляхом прийняти демократичну за своєю суттю Конституцію.

«Вони» в себе на Заході часто просто не бажають знати про нас якісь речі, якщо це не вигідно тим, хто, як то кажуть, замовляє музику. Або якщо це не можна вдало продати. Переважна більшість провідних західних ЗМІ, як відомо, недержавні, а отже, по-перше, комерційні, а по-друге, за своїм духом космополітичні, зорієнтовані насамперед на пошук сенсацій і всього того, що має у споживача підвищений попит.

Стокгольмський міжнародний інститут досліджень світу в черговому випуску свого щорічника позитивно оцінив внесок України в будівництво нової системи глобальної (загальносвітової) і континентальної (європейської) безпеки, відзначивши її конструктивну роботу в галузі нерозповсюдження ядерних і звичайних озброєнь та контролю за ними, активну і послідовну діяльність із роззброєння (нещодавнє рішення Києва припинити поставки зброї та військової техніки до Македонії, поставивши інтереси міжнародної безпеки вище за економічні, гадаю, ще більше зміцнило експертів інституту в їхній думці).

Було помічено і справедливо відзначено вірність України політиці відвернення (превентивна дипломатія), врегулювання та щонайшвидшого розв'язання конфліктів у Європі силами ОБСЄ та інших міжнародних організацій, її наполегливе прагнення відігравати роль чинника стабільності у своєму власному регіоні та на сусідніх з ним територіях.

Усе це, однак, не здобуло широкого міжнародного резонансу, не послугувало поштовхом до перегляду загального підходу до нашої країни, не стало поворотним пунктом у відносинах України й решти світу. Не стало, будемо відверті, з однієї простої причини: для цього не було політичного замовлення, не знайшлося сили, спроможної «розкрутити» цей, безперечно, виграшний приклад і домогтися того, щоб він зіграв на створення позитивного іміджу країни.

Що робити?

Репутацію держави, як і репутацію посадових осіб, які представляють її на міжнародній арені, насамперед Президента, Голову Верховної Ради, Прем'єр-міністра, потрібно вибудовувати, виліплювати продумано і поступово, розробляючи і втілюючи в життя систему заходів, розраховану і на найближчу, і на віддалену перспективу.

Під комплекс заходів, що утверджують позитивний імідж нашої держави, репутацію органів влади, треба закладати гроші до бюджету, а якщо це з якихось причин не виходить, то думати про те, як і звідки залучити для їх фінансування позабюджетні кошти. Ніхто нікому просто так репутацію зі знаком «плюс» не створить, конкуренція і в цьому питанні значна. У благополучній Швейцарії, приміром, щороку витрачають понад 15 мільйонів швейцарських франків на підтримку «іміджевих казок» про надійність її банків та ексклюзивності годинників. Крім того, значні витрати здійснюють швейцарські фірми — виробники медикаментів, харчових продуктів тощо.

Для реалізації програми побудови об'єктивного позитивного іміджу України в світі потрібні люди, справжні професіонали, які володіють новітнім науковим та інформаційним інструментарієм, здатних виконувати доручену їм роботу на рівні, що відповідає сучасним вимогам.

Для інформації наведу діяльність «мозкового» центру, в організації і роботі якого я разом з іншими вченими брав участь як економіст-міжнародник. Внаслідок добре спланованого і реалізованого мозкового штурму нам удалося певною мірою пом'якшити негативні наслідки «касетного скандалу» для України в очах аналітичних кіл нової американської адміністрації, домогтися того, щоб нове керівництво США ухвалило рішення розпочати будувати відносини з Україною «з чистого аркуша».

Роботу в цьому напрямі треба продовжувати, спробувавши «попрацювати» з американськими конгресменами, які знають Україну і потенційно готові підтримувати її. Йдеться цього разу серед іншого і про те, щоб привітати кожного з них з Днем незалежності Америки, Різдвом, нагодити у зв'язку з нашим нинішнім ювілеєм американців українського походження, котрі мають заслуги перед Україною. Потрібно системно працювати з людьми, здатними в майбутньому лобіювати інтереси України в інших країнах.

Першочерговим завданням нині є пом'якшення негативних наслідків для міжнародної репутації України «справи Гонгадзе». Всю цю історію зі зникненням і трагічною загибеллю ні в чому не винної людини, журналіста було сфабриковано поза Україною з чітко певними цілями. Але головна біда в тому, що фальшивка вписувалася в специфіку нашого повсякденного життя, виявилася більш достеменною, ніж будь-яка правда.

Історій, схожих на ту, про яку йдеться, в Україні чимало. В одній з них мені довелося нещодавно взяти щонайактивнішу участь. Ці події сталися на території мого 106-го виборчого округа в Луганську. Вони не привернули увагу західних ЗМІ і не стали здобутком світової громадськості, хоча, коли б це сталося, ставлення до України на Заході могло б змінитися на краще.

У результаті дій народного депутата України, допомоги Президента і Генеральної прокуратури законодавчим шляхом було захищено права журналістів.

Йдеться про звернення до мене як до народного депутата України представників преси Луганщини. Щодо кількох журналістів було скоєно протиправні дії з боку депутата міської ради В. Ландика — депутата Луганської міськради, керівника Луганської обласної організації Партії регіонів.

Прибувши на місце події, відповідно до статті 59 Конституції України я надав потерпілим професійну правову допомогу і як народний депутат, і як юрист. Потерпілі написали заяву в прокуратуру. Прагнучи в максимально стислі терміни розв'язати проблему, не допустивши при цьому розростання конфлікту, його ускладнення і, не дай Боже, загострення, я пішов на прийом до Президента Л. Кучми. Після серії гучних резонансних справ, що прокотилися країною і були пов'язані з переслідуваннями журналістів і навіть з випадками фізичної розправи над ними, втручання вищої посадової особи держави здавалося мені не просто слушним, а й обов'язковим.

Л. Кучма мене прийняв і допомогти не відмовився. При цьому, щоправда, ним було висунуто важливу вимогу: захищати журналістів неодмінно треба, але робити це слід лише на підставі чинного законодавства і не виходячи за його межі, тобто так, як це має бути в демократичній не на словах, а на ділі державі і в суспільстві, побудованому на основі плюралізму та загальноприйнятій в європейському цивілізаційному колі системі цінностей.

Поклавши руку на серце, для мене такий поворот розмови був несподіванкою і став, можна сказати, навіть якимось одкровенням. Напружені або принаймні дещо натягнуті стосунки Президента із засобами масової інформації після історії, пов'язаної із зникненням Г. Гонгадзе, ні для кого вже не становлять таємниці. Здавалося б, у такій ситуації бажання скористатися з нагоди і, закривши питання одним дзвінком, спробувати «набрати очки» в очах преси, мало б бути неподоланно сильним.

Президент на це не просто не пішов, він не став розглядати такий варіант розвитку подій як можливий, що свідчить про чітку зорієнтованість на дотримання законності як найвищий принцип функціонування системи державної влади, зокрема її ключової ланки, яким у країнах з таким державним устроєм, як в Україні, є інститут президентства.

Внаслідок письмового звернення потерпілих журналістів до Президента, до прокуратури Луганської області, мого депутатського звернення до Генеральної прокуратури було порушено кримінальну справу за фактом протиправних дій щодо журналістів.

Було проведено розслідування. В. Ландику прокуратурою Луганської області висунуто обвинувачення і кримінальну справу за звинуваченням В. Ландика у скоєнні злочинів, передбачених статтями 125, 126, 190, 206 Кримінального кодексу України, передано до суду. Про це мені як народному депутатові офіційно повідомили листом з Генеральної прокуратури за підписом заступника Генерального прокурора України О. Баганця.

Отже, громадськості було доведено, що в Україні діють Конституція і законодавство, і ніхто, хоч би які депутатські мандати й партійні посади його прикривали, не вправі порушувати закони. Особливий сенс ця історія й висновок, який ми з неї робимо, набувають саме тепер, в десяту річницю нашої незалежності і незадовго до офіційного старту чергової передвиборної кампанії.

Що попереду?

Цілком можливо, що парламентським виборам 2002 року судилося стати тим символічним Рубіконом, перейшовши який Захід остаточно сформує своє бачення України й визначиться в політиці щодо неї. Вибори при цьому можуть розглядатися як головний критерій в оцінці української державно-політичної реальності з точки зору її відповідності тим вимогам, що їх висувають до країн, які претендують на інтеграцію в Європу, але перебувають тим часом у стані так званої «трансформації».

Для того, щоб ця оцінка була позитивна, а думка про нас наших європейських та американських партнерів учергове нас не засмутила, вибори, до яких ми всі готуємося, мають стати вільними і чесними. А ще, якщо скористатися терміном, запропонованим Кондолізою Райс під час її відвідин Києва, — «прозорими».

Відповідаючи на запитання про критерії оцінки Сполученими Штатами ступеня свободи і прозорості майбутніх українських виборів, пані радник Президента Дж. Буша з національної безпеки була гранично лаконічна: **«США визнають вибори в Україні вільними і прозорими, якщо вони будуть вільні й прозорі».**

Щоб прийняти цю установку як керівництво до дії, українським службовим особам, які прямо й опосередковано відповідають за проведення виборів, доведеться посушити голову. Справді, що в такому разі мають на увазі? Чи залежатиме оцінка від того, хто виявиться переможцем? Чи від того, скаржитимуться або ні на долю ті, хто програє? Від того, що напишуть і розкажуть про вибори українські й західні засоби масової інформації? Або ж від того, якого гатунку інформація надійде так званими «закритими» каналами?

Як свідчить наведений вище приклад із зусиллями, спрямованими на захист честі та гідності журналістів, а також їхнього права на вільне здійснення професійної діяльності, Президент України виступає за запровадження у нашу повсякденну практику принципу беззастережного дотримання законності, що відкриває перед передвиборним процесом, який незабаром стартує, щонайширші демократичні обрії й райдужні перспективи.

Але ж на місцях за вибори відповідатимуть зовсім інші люди. Серед них і ті, хто організує й спрямовує «сваволю» щодо журналістів.

Якщо спробувати покласти всю повноту відповідальності за характер наступних виборів на Президента, маючи на увазі ту обставину, що інститут президентства становить основу і державного суверенітету загалом, і такої важливої його складової, як вільне волевиявлення громадян, то в який спосіб цей інститут має діяти? Намагатися вибудовувати нову, контрольовану адміністрацією вертикаль органів, зайнятих підготовкою і проведенням виборів? Чи зміцнювати наявну структуру, очолювану Центральною виборчою комісією? А може, думати над створенням якогось загальнонаціонального передвиборного «круглого столу» чи «форуму», який об'єднав би представників влади й опозиції й розробив би систему заходів із забезпечення справді вільного голосування і чесного підбиття його підсумків?

Стислі висновки

1. Наближення десятої річниці незалежності жодним чином не вплинуло на особливості сприйняття нас ззовні. І цьому навряд чи слід надто дивуватися. У світі великої політики немає або майже немає нічого випадкового. Хочемо ми того чи не хочемо, усвідомлюємо ми це чи не усвідомлюємо, але за Україну, а коли бути точним — за 50-мільйонний український ринок, за багатомільярдне майно українських підприємств з боку декотрих транснаціональних корпорацій, олігархічних структур сусідніх держав триває серйозна, жорстка боротьба за участю найрізноманітніших сил, і міжнародний імідж нашої країни виступає в ролі одного з найважливіших інструментів у цій боротьбі. Розрахунок тут простий — що гірший імідж держави, то менше іноземних інвесторів ризикнуть вкладати кошти в економіку України, і в результаті структури, причетні до організації провокацій, можуть придбати майно українських підприємств за безцінь. А для розвитку такого роду операцій з-за кордону провокують скандали на різний кшталт, серед яких і провокації проти журналістів, Президента.

2. Відзначивши десяту річницю незалежності України, ми даємо світові ще один сигнал своєї готовності стати повноцінною і повноправною державою — учасницею світової спільноти. Нам є чим пишатися і в своєму минулому, і в сьогоденні, і нам щиро хочеться вірити в те, що цей сигнал буде, нарешті, почуто і правильно витлумачено.

Ми маємо все або майже все для того, щоб іще за життя нинішніх поколінь побачити свою країну вільною, демократичною, заможною. Коли вона стане такою, сумніви у векторі її інтеграційних прагнень відпадуть самі собою. Україна є частиною Європи, і позбавити її права залишатися цією частиною не може ніхто.

Нам бракує не так уже й багато. Приміром, сталої міжнародної позитивної репутації, за яку нині треба було б боротися всім нам. І спробувати об'єднати націю довкола ідеї такої боротьби.

Валерій КОЛОМОЙЦЕВ,
професор, народний депутат України.

Тенденції

І робочі місця, і поповнення бюджету

У Запорізькій області сьогодні працюють майже вісім тисяч малих підприємств, 2 300 фермерських господарств і більш як 58 тисяч підприємців. Їх кількість за останні два роки зросла на 20 відсотків. А це не лише додаткові робочі місця, а й поповнення бюджету.

Так, цього року у сфері підприємництва створено 5 100 робочих місць. Надходження до обласного бюджету від суб'єктів малого бізнесу збільшилося майже на третину.

Олександр АБЛІЦОВ.

Запорізька область.

Фотофакт

Працівники реформованого сільгосппідприємства «Світанок» Карлівського району на Полтавщині почали збирати цукрові буряки. Тут створено спеціалізований механізований загін, оснащений новітньою технікою.

Фото Павла ЗДОРОВИЛА (Укрінформ).

Глибока вода не каламутиться...

Репортаж

П'ять нових бюветних комплексів щойно з'явилося в різних районах Одеси.

Жінка, наповнивши водою пластикову пляшку, потрясла її й почала розглядати проти сонця. Зрештою, задоволено констатувала:

— Чиста, мов кришталь.

На що бабуся, яка сиділа поблизу на лавочці, зауважила:

— Глибока вода не каламутиться...

А таки справді глибока — до бювету, який щойно почав діяти в Старобазарному сквері, вода надходить з артезіанської свердловини, пробуреної углиб землі більш як на сто метрів. Саме там, за свідченням науковців та працівників лабораторій СЕС, знайдено підземну річку, вода якої відповідає стандартам «питної». До того ж у чепурному бюветному комплексі встановлено найсучасніше устаткування. Вода очищається, знезаражується та озонується і до сяючих нікелем кранів подається вже збалансованою за всіма мікроелементами.

Набирають люди її, скільки кому заманеться. На відміну від тієї, що відпускається з міні-пунктів доочистки, ця — безплатна.

Керівництво міста поставило мету: забезпечити райони міста цілющою водою підземних джерел. Це вкрай важливо, адже, як вважають медики, саме через надмірну забрудненість різними шкідливими хімічними елементами та бактеріями води, що подається з Дністра, Одеса посідає перші місця в країні з багатьох захворювань.

Самотужки, за значного дефіциту міського бюджету, подужати ту програму міськраді та її виконкомові було б важко. Долучилися підприємства, фірми.

— Отак толокою, як це заведено в Україні здавна, —каже одеський міський голова Руслан Боделан, — і зробимо благородну справу, що, без сумніву, посприяє збереженню здоров'я тисяч одеситів.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Ювілеї

«Високий замок» — на висоті

Численні читачі, шанувальники, партнери привітали колектив газети «Високий замок» із десятиріччям. Нині це — найпотужніше у Галичині шестиразове видання, яке завоювало свою нішу і на всеукраїнському газетному ринку. Його шанують і високі посадові особи, політики, і скромні домогосподарки, і юні читачі, яким адресована сторінка «Майже дорослі», і зовсім маленькі також розглядають з бабусями свій «Підзамочок».

Газета народилася свого часу з легкої руки В'ячеслава Чорновола як видання обласної ради. Творчий колектив на чолі із Степаном Курпілем, головою обласної організації Національної спілки журналістів України опанував ті ринкові економічні механізми, які дають право на незалежну об'єктивну точку зору на події і персоналії в регіоні, в усій Україні.

Колектив «Голосу України» вітає ювілярів. Зичить гострого пера й високого польоту!

Освіта

До роботи присяжними готові

Відбувся перший випуск слухачів столичної Школи громадських представників у судах України, яких надалі рекомендуватимуть для обрання народними засідателями та присяжними для участі в здійсненні правосуддя в судах України.

Школу засновано у вересні 1999 року. На жаль, нині про народних засідателів і присяжних ведеться лише полеміка. На практиці судочинство здійснюється суддею одноособово або колегією суддів.

На державному рівні цими питаннями не займається жоден орган, досі не прийнято закон про народних засідателів та присяжних. Тільки тоді, коли представники народу братимуть участь у здійсненні правосуддя у судових органах, можна буде говорити про реальне народовладдя.

Галина КОВАЛЕНКО.

Знак біди

Страшна хвороба в спецлікарні

Десять хворих на черевний тиф виявлено в спеціалізованому жіночому психоневрологічному будинку-інтернаті села Ілліпка Томаківського району на Дніпропетровщині. Кращі епідеміологи і бактеріологи області разом з медиками місцевої інфекційної лікарні роблять зараз усе, аби локалізувати та приборкати надто підступну і небезпечну хворобу. З обслуговуючого персоналу ніхто, на щастя, не потерпів і за межі спеціалізованого медичного закладу черевний тиф не розповсюдився.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровська область.

Реалії

Стали козаками

Представників української громади США зі столиці штату Пенсільванія Степана Галущака, Михайла Джулу та Майкла Давіда, які перебували у місті-побратимі Донецьку, прийнято до лав Українського козацтва. У попередні роки кожен із них зробив чимало для утвердження незалежності України.

Анатолій ЄРЕМЕНКО.

Донецьк.

Дім для вогнеборців

Служба-01

У селищі Чоповичах Малинського району введено в дію нове пожежне депо.

Півторатисячний колектив пожежних області несе свою вахту у складних умовах. Із 55 пожежних депо третина потребує серйозного ремонту. 60 відсотків техніки прослужило понад 27 років. Тим часом кількість пожеж зростає, вони завдають великих збитків. Найсумніше те, що вогонь забрав уже майже вдвічі більше людських життів, ніж на цей час торік. З обласного бюджету цього року намічено виділити управлінню державної пожежної охорони 600 тисяч гривень на придбання техніки та на будівництво. От і для депо в Чоповичах було переховано 50 тисяч гривень. А реальна вартість такого об'єкта — близько мільйона... Отже, будували власними силами. Тож недарма на урочистому мітингу начальник управління ДПО області Леонід Антонюк висловив щиру подяку дружинам пожежних за розуміння: їхні чоловіки, приїжджаючи сюди з різних міст і районів, працювали по 12—14 годин і у вихідні — від рядового до підполковника. Допомогли спонсори — фірми та підприємства. Нове депо відповідає найсучаснішим вимогам. Тут є все: пункт зв'язку і навчальний клас, кухня, душова, кімната відпочинку, обладнано автономні системи опалення, холодного та гарячого водопостачання.

Новобудова виросла на місці старого депо, спорудженого ще 1907 року.

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

Новини регіону: Черкащина

Від міні–заводів — до жниварок

Такий спектр продукції, яку випускає ВАТ «Темп» — колишній Черкаський машинобудівний завод. Обсяг експорту підприємства становить близько 60 відсотків. Це обладнання для лікеро-горілчаної, пиварної, безалкогольної промисловості, устаткування для міні-масло- та сирзаводів. Основний замовник черкащан — Росія.

Цього року машинобудівники розпочали виробництво сільгосптехніки. Причіп-копнувач, установка для відбирання проб зерна, жниварка до комбайна «Обрій» вже знайшли замовників.

Хусейн вирощуватиме свиней

Два збанкрутілі підприємства — Піщанський селекційно-гібридний центр та Золотоніський комбікормовий завод продано з молотка на аукціоні в Черкасах. Купив ці перспективні об'єкти підприємець з Лівану Касам Ель Хусейн. Він виклав за них мільйон доларів. Ще близько восьми мільйонів доларів збирається вкласти у «розкрутку» виробництва.

Перша сільська гімназія

На батьківщині Великого Кобзаря в селі Шевченковому Звенигородського району відкрито першу в області сільську гімназію гуманітарно-естетичного профілю. У навчальному закладі нового типу для обдарованих дітей поглиблено вивчатимуть українську мову, комп'ютерну справу, риторику, вчитимуть писати вірші, грати на різних інструментах. За бажанням гімназисти зможуть опановувати хореографію, художнє чи декоративно-ужиткове мистецтво.

Повернеться Іван Підкова додому

У переддень свята Покрови, 13 жовтня, у Каневі, на горі Монастирок, відбудеться відкриття горельєфної скульптури голови козацького отамана Івана Підкови та елементів лицарської символіки.

За переказами, саме тут, неподалік знаменитої Чернечої гори, був монастир і козацький цвинтар. Замученого польською шляхтою Івана Підкову поховали поряд з гетьманами Війська Запорозького Байдою Вишневецьким, Яковом Шахом та Гнатом Силою.

Автори проекту — група львівських митців — дарують свій витвір місту Каневу та його мешканцям.

Звалили Ілліча, поставили Тараса

Цієї весни в селі Червона Слобода Черкаського району місцевий священик Іларіон «з естетичних міркувань» звалив з постаменту вождя усіх пролетарів. Пам'ятник був у занедбаному стані і псував «красвиди села».

Восени, з ініціативи сільського голови рухівця Миколи Котка, у центрі села відкрито погруддя Тараса Шевченка і посаджено червону калину — символ державності України.

Микола Томенко забив гола Суркісу

Так іронічно прокоментувала відкриття сільського стадіону в рідному селі відомого політолога Миколи Томенка обласна молодіжна газета.

Столичний гість не лише подарував землякам м'ячі та спортивну форму, а й особисто допоміг довести до пуття стадіон у Малих Канівцях Чорнобаївського району. З цієї нагоди у селі відбулося спортивне свято.

Підготувала Лідія ТИТАРЕНКО.

■ ***Фотофакт***

Свято пива відвідувачі міжнародної спеціалізованої виставки «Індустрія пива і безалкогольних напоїв», що відбулася в київському експоцентрі, зустріли із склянками у руках, наповненими пінною рідиною від кращих вітчизняних пивоварних підприємств.

Фото Олександра СИНИЦІ (УНІАН).

Референдумна демократія

зумовлена насамперед недовір'ям громадян до влади

Політичні процеси в Україні знову зосереджуються довкола проблем референдумної демократії. Ініціюються два всеукраїнські референдуми з народної ініціатив. З одного боку, блоком опозиційних суспільно-політичних сил на чолі з партією «Батьківщина», а з другого —НРУ «За єдність» під орудою Б. Бойка, який виступає з пропрезидентських позицій. Незалежно від політичної орієнтації ініціаторів референдумів це свідчить про певну кризу конституційних інститутів влади, які фактично виявилися не здатними розв'язати проблеми політичної відповідальності, що з'явилися в державі протягом останніх двох—трьох років.

Головна причина — недовіра громадян до влади, її центральних та місцевих органів. Із давно назрілою реформою політичної системи не тільки зволікають, її заганяють у глухий кут. Закон «Про політичні партії» 2001 року в основному консервує діючу партійну систему, яку віддано на відкуп так званим бізнес-партіям.

Частина лідерів нації, яка була вихована в дусі наукового комунізму і замість державно-номенклатурного соціалізму тепер будує за тією ж методологією державно-номенклатурний капіталізм, переконана в тому, що народ поки що не готовий до самостійної політичної волі. Саме тому влада вважає, що політична функція має зосереджуватись у неї.

За нинішніх суспільно-політичних умов, коли народ хоче жити за законами цивілізованого європейського суспільства, а діюча влада намагається утримати його у «рідних» її серцю совкових традиціях, у громадян залишається не так багато конституційних засобів захисту своїх прав і свобод. Референдум з народної ініціативи — один із таких засобів. Не найкращий, але й не найгірший. Чим закінчиться ініціатива блоку громадсько-політичних сил на чолі з партією «Батьківщина», сказати важко. Референдум мав би на меті створити політичні передумови для відставки Президента Леоніда Кучми, у діях якого опозиція вбачає чимало порушень, достатніх для такого кроку. Найпевніше, у влади є значні резерви, щоб його не допустити. Відмова Центральної виборчої комісії зареєструвати ініціативні групи для проведення референдуму є свідченням того, що влада обрала саме такий стиль поведінки. Проте для розвитку демократії навіть його організація має неабияке значення.

По-перше, тому, що референдум ініціює некомуністична політична опозиція, яка об'єдналася навколо ідеї зміни політичної системи. Вічні опозиціонери-комуністи раптом відчули себе зайвими у цій акції, бо їхні політичні інтереси, з'ясувалося, ближчі до інтересів влади, аніж до демократичної опозиції. І це об'єктивно, в діючої влади та комуністичної опозиції фактично єдиний стержень, тільки пофарбований на кінцях у різні політичні кольори.

Перемога опозиції на референдумі, а затим і на парламентських виборах, означатиме не тільки відставку влади, а й крах комуністичної опозиції, яку можновладці використовують нині як опудало для зміцнення авторитарно-бюрократичного режиму.

Демократична опозиція налаштована боротися конституційними методами, що не менш важливо, ніж сама мета референдуму. З дотриманням Конституції і чинних законів у нас постійні проблеми. Як громадяни не навчилися переходити вулицю згідно з правилами руху, так і влада не хоче діяти відповідно до нормативно-правових приписів. Причому серед державців це не просто випадковість (як у громадян), а неписане, суворо дотримуване правило, яке є свідченням того, що посадова особа віддає перевагу позаправовим над правовими методами владування, а отже, є прихильником командно-адміністративної системи. Іншого влада просто не терпить.

Конституціоналізм демократичної опозиції може мати великі суспільно-політичні наслідки, якщо вона продемонструє відмінне від влади ставлення до Конституції і законів. У цьому, до речі, одне з головних політичних ноу-хау опозиції, бо зміна, наприклад, авторитарно-бюрократичного режиму на якийсь інший різновид авторитарного режиму, що до певної міри вимальовується у поглядах деяких представників демократичної опозиції, матиме ті самі наслідки, що їх має нинішній режим. Це видно було і за «демократичного правління» націонал-демократів не так давно у деяких західних областях України.

По-третє, референдум сприятиме тому, що бізнес-партії поступово трансформуються у нормальні політичні партії з власною ідеологією, соціальною базою тощо.

Питання трансформації бізнес-партій у нормальні політичні партії далеко не риторичне. Вони діють усупереч законові про політичні партії, бо партійна діяльність несумісна з комерційною. Вона в них має фіктивний, а комерційна — тіньовий характер. Такі партії не мають права на існування і з юридичної, і з морально-етичної точки зору.

Для влади завжди болюче питання передання важелів державного управління своїм політичним опонентам. В Україні діюча влада не без підстав боїться політичної помсти. Однак вона нічого не зробила і не робить для того, щоб цього не сталося. Влада прокручує різні варіанти престолонаступництва замість того, щоб вибудувати цивілізовані стосунки з демократичною опозицією. Тим більше, що з урахуванням розстановки політичних сил у країні та оточення глави держави вже сьогодні можна стверджувати: жоден із розроблених (по обидва боки барикад) варіантів престолонаступництва в Україні не здійсниться.

Сучасна ситуація в Україні в історичному минулому де в чому нагадує період гетьманату П. Скоропадського, який намагався традиційно авторитарними методами вирішувати складні соціально-економічні проблеми, пов'язані з утвердженням приватної власності, подоланням кризових явищ того часу тощо. Самодержавний гетьман не впорався з історичними завданнями, а на його зміну прийшли не менш авторитарні політики правої та лівої орієнтації, що зрештою призвело до втрати національної державності України.

Чому так сталося? Та тому, що тодішні державні лідери України не хотіли ділити владу навіть зі своїми однодумцями, не визнавали права на легальну політичну опозицію, не розвивали парламентську демократію, не створювали політичних умов для здійснення народом своїх невід'ємних прав тощо. Отже, корінною причиною невдач українського державотворення періоду національно-визвольних змагань 1917—1921 рр. було те, що влада не реалізувала демократичні намагання народу. Замість демократії українська еліта пропонувала йому різні види авторитарних політичних систем, що зрештою призвело до панування в Україні тоталітарної комуністичної системи.

Право легальної опозиції на всеукраїнський референдум з народної ініціативи є її невід'ємним правом. Влада мусить із цим погодитись, якщо вона хоче бути цивілізованою. Обмеження цього права з боку влади неконституційні, і їх треба розглядати у встановленому законом порядку. Дивна річ, авторитарна влада, що спирається на потужний адміністративний і фінансовий ресурси, раптом починає хвилюватися з приводу цього референдуму. Власне кажучи, влада могла б виграти цей референдум, але вона, і це найголовніше, не хоче жодних дискусій з приводу винесених опозицією на референдум питань.

Звичайно, будь-який референдум, ініційований опозицією, владі не потрібен. Владі потрібні лише нею ініційовані референдуми, бо за логікою діючого політичного режиму влада має спускатися зверху, а народ знизу — висловлювати їй тільки довір'я. Та якщо влада не залишає опозиції парламентських важелів впливу на суспільно-політичні процеси, то чи не вправі вона ініціювати референдум?

Якщо влада не схвалить всеукраїнський референдум з народної ініціативи, то деякі лідери демократичної опозиції, які не хочуть здатися владі на милість, кажуть про проведення громадського референдуму як можливої альтернативи всеукраїнському з народної ініціативи.

Очевидно, що громадський референдум насамперед потребує відповідного унормування, без чого важко з'ясувати його правову природу та суспільно-політичні наслідки. Громадсько-політичні організації, безперечно, мають право запрошувати громадян висловитися з будь-якого питання суспільного чи державного значення. До речі, тут уже не діють обмеження, встановлені Конституційним Судом щодо висловлювання недовіри органам державної влади.

Розвиток референдумної демократії породжує і суто науково-практичні проблеми. Є вчені, які вважають, що Україна може стати референдумною державою, у якій всі найважливіші питання суспільно-політичного життя вирішуватиме народ. Наукові конференції та інші заходи, наукові публікації з даної проблематики тим часом засвідчили різні, іноді діаметрально протилежні підходи до проблем референдумної демократії.

Одні розглядають всеукраїнські референдуми як необмежене право народу вирішувати будь-яке питання суспільного і державного життя. Таке трактування всеукраїнського референдуму характерне для тих наукових і політичних кіл, які прагнуть змінити конституційний лад України чи то у бік радикальної демократизації (всеукраїнський референдум 1 грудня 1991 р.), чи радикального авторитаризму, що межує з тоталітаризмом (всеукраїнський референдум 16 квітня 2000 р.).

Інші автори наполягають, що це право народу обмежене чинною Конституцією та законами. Такі погляди властиві прихильникам побудови в Україні конституційно-демократичної держави, що спирається на партійно-парламентську систему.

Є і така точка зору, що в умовах авторитарного політичного режиму народ фактично позбавлений права на волевиявлення, а тому демократичні референдуми у принципі неможливі, і що в умовах авторитарного режиму народ є тільки об'єктом політичного маніпулювання і використовується задля політичних цілей режиму.

З формально-юридичного погляду всеукраїнський референдум з народної ініціативи — суто консультативний референдум, який не породжує юридичних наслідків, крім обов'язку відповідних органів розглянути його результати. Він не може розглядатися і як плебісцит, який має політичне значення. Фактично референдум з народної ініціативи є формою висловлювання громадської думки народу з певних питань суспільного та державного життя.

Це підтвердив і референдум 16 квітня 2000 року. Позиція Конституційного Суду в частині обов'язковості схвалених на цьому референдумі рішень викликає певні сумніви: згідно з Конституцією народ не має права законодавчої ініціативи (ст. 93). Тому проведення всеукраїнського референдуму з народної ініціативи не повинно обставлятись якимось особливими умовами. Головне, щоб було дотримано формальних вимог до референдуму.

Щодо підстав для проведення референдуму, ініційованого опозицією, то вони стосуються морально-політичних аспектів, що, справді, можуть слугувати мотивом для прийняття Президентом відповідного рішення.

Як відомо, в разі відставки посадової особи виконавчої влади чи місцевого самоврядування будь-якого рівня обов'язкова згода органу чи посадової особи, яка її призначала. Для відставки міністра України потрібна згода Президента, який його призначив. Тому і для відставки самого Президента цілком логічною є згода тих інститутів влади, які легітимізували його перебування на посаді: народу, який його обрав, і Верховної Ради, яка приймала його присягу.

З цієї точки зору навіть згоди громадян на відставку Президента недостатньо для її здійснення, бо в період між виборами влада народу переходить до Верховної Ради, яку референдум може замінити тільки у визначених Конституцією випадках. Отже, остаточно долю відставки Президента має вирішувати парламент.

Однак відставкою Президента ця тема не вирішується, бо вона стосується посадової особи, яка має після припинення своїх повноважень право на відповідний офіційний статус. Саме про це мало хто хоче думати, тоді як це питання для людини, яка йде у відставку з поста Президента, є значно важливішим, ніж його попередній статус. Не зважати на це неможливо, бо саме у ставленні до відставного Президента виявляється реальна політична культура.

Ми ще не американці чи французи, де відставні президенти ведуть приватне життя, пишуть мемуари тощо. Наші колишні президенти потребують участі у державних справах, і це право їм має належати за природою їхнього попереднього статусу.

Добровільна відставка Президента має означати звільнення його від будь-яких судових переслідувань за правопорушення, які буде виявлено після його звільнення з посади. Така практика є в зарубіжних країнах. Це потрібно для того, щоб політичні сили, які прийдуть йому на зміну, не намагалися застосовувати репресії проти відставного глави держави.

Але ці обставини не можуть перешкодити дії принципу політичної відповідальності для тих чи інших діячів. Вони тільки підкреслюють складність і незавершеність процесу формування даного виду відповідальності, а також зобов'язують ініціаторів її застосування до виваженості і розсудливості.

У всеукраїнського референдуму, ініційованого опозицією, є й інші проблеми. Наприклад, фінансові. Відомо, що референдум 16 квітня 2000 року лише офіційно «з'їв» майже 30 млн. грн. Новий референдум буде не дешевший. Для скорочення витрат з Державного бюджету ініціатори референдуму зобов'язані хоча б частково зібрати кошти у фонд його проведення. Це положення варто закріпити в новому законі про всеукраїнський референдум.

Отже, всеукраїнський референдум, ініційований опозицією, має слугувати справі активізації ролі громадян в управлінні державними справами, стимулом у становленні цивілізованих відносин між владою та опозицією, розвитку таких нових публічних інститутів, як політична відповідальність.

Володимир КАМПО,
кандидат юридичних наук,
голова Товариства
конституційного права.
Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

Демократична опозиція налаштована боротися конституційними методами

Нестандартне місто

В якому найвищі в Україні приріст виробництва продукції та заробітна плата, найбільше автомобілів, троянд і посмішок

Самоврядування

Мова — про Іллічівськ. То чим таким він різниться від інших міст, запитаєте? Не лише тим, що має потужний морський порт — подібних у країні кілька. А тим, передусім, що обсяги виробництва промислової продукції в нинішньому році тут, за прогнозом, утроє перевищать ті, що були 1990 року. Вражає? Інші міста хваляться, якщо вдається вийти на отой більш як десятирічної давності рівень. І ось іще: середня місячна зарплата працюючих мешканців міста, а це 26 тисяч, перевищила 700 гривень (в цілому по країні вона більш як удвічі нижча). За цим показником Іллічівськ залишив позаду навіть Київ з його високооплачуваними держчиновниками та генералітетом, не кажучи вже про інші міста. Це загальне, так би мовити, тло. А тепер про деякі речі конкретніше.

Черевики від «Імперії»

Жили-були в Іллічівську три друга — «човники» —Валерій Карпов, Олександр Ричіло та В'ячеслав Глотов. Ні, «човниками» вони не народилися, мали здобуті у вузах престижні спеціальності. То життя загнало їх: купували в навколишніх селах шкури з худоби, поставляли їх до Туреччини, звідти платню одержували черевиками, які реалізували на «товчку». На хліб і до хліба, як мовиться, вистачало, але друзі були не вдоволені. Помізкували-помізкували і дійшли висновку: немає чого ті шкури через море везти — тут, на місці, можна взуття шити. Прикинули свої фінансові можливості — малувато. Треба тих турок умовити, аби пристали, ім також невигідно шкури-взуття туди-сюди возити. Як проходили переговори — невідомо, та невдовзі з'явилося україно-турецьке СП. Зареєструвати його в Іллічівському міськвиконкомі, що взяв рішучий курс на розвиток малого та середнього підприємництва і бізнесу і викреслив зі свого лексикону в стосунках з бажаючими зайнятись цими видами діяльності слово «ні», було простіше простого. Міськвиконком і місцерозташування порадив-підібрав — у підпорядкованому йому селищі Олександрівка.

Розгорнулися будівельні роботи. Та устаткування, майстрів де взяти? Інтуїція підказала: якщо колись в Україні вироблялося по чотири пари взуття на кожного її громадянина, а нині — тільки по одній на десять осіб, то десь є «завали» устаткування, кадри. Все те і справді знайшли під боком — у Миколаєві. Законсервовані верстати, причому сучасні, високопродуктивні — італійські, німецькі, англійські. Звідти приїхали й 17 висококласних майстрів, з-поміж яких особливо виділялися Володимир Павлик та його дружина Лариса. Йому визначили посаду заступника директора (а ним став В. Карпов) з виробництва, їй — технолога, конструктора і модельєра. Та ще обом накинули обов'язки вчителів місцевих кадрів.

...Модельне взуття «Імперії», удостоєне, до речі, всеукраїнського знака якості «Вища проба», оцінили та охоче купують не тільки в самому Іллічівську, а й в Одесі, Ізмаїлі, Білгороді-Дністровському, Котовську, Миколаєві... Аби не залежати від постачальників сировини, розгорнули в Олександрівці спорудження власного заводу з вичинки шкур. Отже, ще вище стане якість взуття, додасться нових моделей, зростатиме виробництво. Розширяться можливості реалізації продукції — на всю Україну та за її межі. «Імперія» ж бо!

Довідка. *В останні роки в Іллічівську створено десятки нових виробництв, серед яких — 12 хлібопекарень, що постачають свої вироби й Одесі, кілька швейних та шкарпеткова фабрики, автоскладальне виробництво, єдина в Україні фабрика з виробництва жуйок. СП «Платон», що виготовляє європейських зразків окуляри та лінзи, низка фірм з виробництва будівельно-оздоблювальних матеріалів, харчових продуктів, єдине в Україні муніципальне морське пароплавство... У створення нових виробництв під гарантії мерії охоче вкладають кошти іноземні інвестори — щорічні обсяги їх становлять 18 — 20 мільйонів доларів. Аж ніяк не всі обласні центри, що перевищують 65-тисячний Іллічівськ за кількістю мешканців у десяток разів, можуть таким похвалитися.*

Вийшли з «тіні» бізнесмени

— На світлі воно, знаєте, куди затишніше, ніж у «тіні», — ділиться керівник приватного торговельного підприємства «Надія» М. Лагута. — Немає потреби в контрабандному завезенні товарів та «подвійній» бухгалтерії, працюєш собі спокійно, нікого й нічого не боїшся, уночі бачиш тільки приємні сни...

Свідомість бізнесменів перевернув спецпатент. А ще точніше — Іллічівський міський голова Валерій Хмельнюк, який за той спецпатент ухопився обома руками. Його столичні відомства впроваджували задля експерименту в кількох невеликих містах, Іллічівська серед них не було. То Хмельнюк аж до Президента країни дійшов, аби до того експерименту прилучитися.

Подекуди все якось непомітно заглохло, а тут спецпатент назавжди й міцно заволодів бізнесовими масами. Адже не тільки у мерії, яка одержувала від міського бізнесу жалюгідні копійки, а й у підприємців від тривалого перебування в «тіні» (а як інакше вижити за умов далекої від досконалості податкової системи та апетитів численних перевіряючих!) голова боліла. Навіть не повірили, коли В. Хмельнюк, зібравши бізнесменів, сказав:

— Купуйте патенти і вільно, не озираючись довкола, торгуйте, годуйте людей, надавайте їм різні послуги, одержуйте за це з рук у руки гроші і не бійтеся, що хтось вас за це схопить...

Сумніви були: а яка вартість отого спецпатенту, чи не вилетимо в трубу? Мерія гарантувала: не вилетите, бо до кожного диференційований підхід: врахували не тільки вид діяльності, а й місце розташування об'єкта, його площу, реально можливі товарообіг, витрати, прибутки тощо. Така система цілком задовольнила і початківців, і бізнесменів з досвідом, бо коштував патент від 50 гривень до 8 тисяч.

Довідка. *За три роки з початку запровадження спецпатенту в сферах, на які він поширюється, подвоїлася кількість суб'єктів бізнесової діяльності, додатково створено 1700 робочих місць. Значно зросли і надходження до місцевого бюджету: з кількох сотень тисяч гривень до 2,5 мільйона в минулому та 3 мільйонів гривень тільки в першому півріччі нинішнього року.*

Мільйон рожевих троянд

Той «вибрик» Валерія Хмельнюка, хоча відтоді минуло вже понад сім років, згадують, бува, і досі. Свою діяльність на посаді міського голови він розпочав з того, що видав розпорядження посадити на вулицях, у скверах, на територіях усередині кварталів житлових будинків одразу хоч і не мільйон, а тисячі кущів троянд. Не те що вчорашні рядові виборці, а й чиновники мерії перешіптувалися: «Дахи он течуть, дороги розбиті, гарячої води немає, а він — троянди... Оце влипли!».

В. Хмельнюк пояснив усе просто:

— Надто вже безбарвним, похмурим, незатишним видався мені тоді Іллічівськ. У такому місті з піднесеним, світлим настроєм працювати й жити навряд чи можна. А без цього як творити добрі діла?

Але це був лише початок зміни обличчя міста. Нині хто б не в'їжджав до Іллічівська, обов'язково відзначить: «Бач, який веселий». І справді: тут не зустрінеш, скажімо, схожих один на одного фасадів житлових будинків — на них, колись одноманітно сірих, з'явилися яскраві, намальовані в абстрактному стилі дивовижні панно. На парканах — свій жанр: квіти, герої дитячих казок (виявляється, саме юним художникам, видавши спеціальні фарби, доручили оту роботу). І скрізь, куди не глянеш — тисячі цих троянд (ось тепер, може, й мільйон), інших квітів! А посеред них — фонтани та лави. І ніде — навіть спаленого сірника. «А урни для чого?» — зупиняють іллічівці, бува, приїжджих, якщо ті насміляться той порядок порушити.

Хтось, можливо, зауважить: «Зовнішній камуфляж. Порох в очі». Його поправлять: «Культура побуту». Й порадять ознайомитися з нею ближче. Скажімо, на якомусь з шести ринків, де санітарна культура — над усе. Або нова водоочисна станція, звідки по квартирах розходиться найвищого європейського гатунку вода. Або міський пляж, де навряд чи кимось з нас досі бачена машина пересіває–очищає пісок, щоб ні трісочки, ні папірця. Чи з кимось із консьєржок в якомусь із під'їздів багатоповерхових житлових будинків познайомлять: хай підніме ліфтом аж під дах, наздагледіть, з літа полагоджений-зашпаклюваний до зими...

Довідка. *В Іллічівську немає безробітних (місто забезпечує роботою ще й 5 тисяч приїжджих), немає бомжів (тільки заїжджі), немає бідних (малозабезпеченим допомагають мерія, підприємства, різні фонди). Проте є 13 тисяч приватних легкових автомобілів. За цим показником, у розрахунку на душу населення, в Україні жодне з міст теж з Іллічівськом не може зрівнятися.*

***

То що, скажете, Іллічівськ — місто стандартне? О, якби ж то отаке сталося! За умови, що всі інші міста з ним зрівнялися.

— На цьому ми зупинятися не думаємо, далі розвиватимемося в усіх напрямах, — посміхається Валерій Якович Хмельнюк.

Георгій ВОРОТНЮК.

Іллічівськ Одеської області.

Колонка оглядача

Паралельні лінії сходяться

Минулої весни, коли славний фестиваль Сергія Проскурні «Мистецьке Березілля» на десятому році свого існування завершився достроково (через безгрошів'я), декому здавалося, що зоря Проскурні зайшла. Але Проскурня не був би сам собою, якби це сталося!

Наприкінці минулого тижня у приміщенні Національної філармонії Проскурня оприлюднив свій новий міжнародний арт-проект — «Гранди мистецтва в Києві». Сам Сергій — керівник і арт-продюсер проекту. Щоб сповна оцінити цю подію, скажемо так: Проскурня зробив крок на ту територію, на яку раніше його нога принципово не ступала — на територію салонного мистецтва. Якщо на своєму фестивалі «Березілля» він полюбляв ходити в офіцерських чоботях, то тут перевзувся в блискучі штиблети й фрак, а на своє самурайське обличчя напустив загадково-солодку усмішку. Все це має такий вигляд, ніби й не було отої весняної поразки — а навпаки, тріумфатор і переможець Проскурня подає руку нашому бідному Високому Мистецтву! А ідеологія «Мистецького Березілля» виходить з андеграунду — майже на державний рівень. Ще вчора це могло здатися фантазією. А втім, все логічно: Проскурня літ п'ятнадцять невтомно будував свою мистецьку державу, ніби паралельно до державної «культурної політики». І ось паралельні лінії почали потроху сходитися.

Отож на презентації проекту можна було бачити геть незвичну картину: Проскурня сидів у президії(!), в оточенні вельми поважних офіційних осіб. Серед них — Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Україні Г. Катамадзе, голова правління Фонду сприяння розвитку мистецтв в Україні І. Верба, гендиректор філармонії Д. Остапенко, голова Спілки композиторів М. Степаненко. Ці рядки пишуться за старою звичкою трохи іронічно, бо таки й досі важко уявити Проскурню в подібній компанії. Але що сталося, те сталося. Колишні антагоністи (чи то лише здавалося, що вони антагоністи) зробили крок назустріч одне одному — і це обнадійливо.

Офіційна частина презентації була сухуватою. Зате цю незручність компенсувала вражаюча програма арт-проекту: вона розроблена аж до 2006 року, а вже невдовзі нам буде подаровано зустрічі з першорядними особистостями світової музики й театру. Перший, хто приїде до Києва менш ніж через місяць, буде великий грузинський композитор Гія Канчелі.

Звісно, проект виник не на порожньому місці: протягом 1998—1999 років його було випробувано Проскурнею у Львові (пам'ятний багатьом фестиваль «Гранди мистецтва у Львівській опері»). І ось тепер — Київ. Уже 7 жовтня в Національній опері — авторський концерт Гії Канчелі. Його твори останніх років виконуватимуть Київський камерний оркестр, Симфонічний оркестр Національної філармонії та муніципальний хор «Київ», солісти — Ю. Башмет (Росія), А. Борнкамп (Голландія), Б. Шнееманн (Німеччина). Ще до нового року побачимо московський театр «Нова опера», театр «Одін» легендарного Барби, театр імені Руставелі, а після нового року — театр Некрошюса, театр «Мено Фортас», Революційно-романтичний оркестр та Хор Монверді з Британії. І це ще не повний список!

Звісно, коштовна розкіш афіші наводить і на прозаїчні думки: мовляв, усе це зможуть побачити хіба що наші товстосуми, високі урядовці та представники дипкорпусу. Це — окрема тема. Проскурня сказав: «Наближається щось велике й потрібне. Але тут постає запитання: як уникнути комерціалізації високого мистецтва?» І пообіцяв: буде зроблено все, щоб до "Грандів" мали доступ не лише грошовиті люди. Отже, передбачено цілу низку некомерційних культурологічних акцій — прес-конференції, майстер-класи, відкриті репетиції. Прикметно, що наступне, одинадцяте, «Мистецьке Березілля» (під девізом «Пристрасть») теж відбудеться, і в якийсь момент навіть перетнеться з "Грандами мистецтва". Отже, недавня весняна поразка «Березілля» не була остаточною!

...Абонементні книжки на весь сезон «Грандів мистецтва» (18 вистав та концертів) вже продаються в Києві. Знижка на квитки для власника такої книжки відчутна — 40 відсотків. Додаткову інформацію можна отримати за телефоном 246-58-29. А є ще й сайт: www. grand-sofarts. com. ua. Щодо мене, то я ним не зможу скористатися, але мене найбільше тішить сам факт: коли у вічно бездомного Проскурні з'явився сайт — значить, наша культура ще не все втратила!

Христофор ГРУША.

На знімку: *Сергій Проскурня.*

В Іллічівську немає безробітних, немає бомжів, немає бідних

Вуз, який прокладає

Ігор Олександрович Ковальов 30 років очолює вуз, який, наче міфічний Антей, набирався міці й сили від рідної землі.

Хронологія така. Коли у 1972 році Ігор Ковальов став керівником Сумської філії Харківського політехнічного інституту, молодому кандидатові технічних наук виповнився 31 рік. Через 18 років, у 1990-му, постановою Ради Міністрів Української РСР Сумську філію ХПІ перетворено на Сумський фізико-технологічний інститут. Можна тільки уявити, якщо мати такий хист, скільки праці, енергії, розуму та й дипломатії треба було затратити, щоб з провінційної освітньої філії вибитися у самостійний вищий навчальний заклад.

Через три роки, у 1993-му, вже постановою Кабміну незалежної України на базі фізико-технологічного інституту створено Сумський державний університет. Як міг здогадатися читач, увесь цей довгий тридцятирічний період штовхає «паровоза» спочатку керівник філії, згодом — директор інституту, а нині ректор Сумського держуніверситету професор Ігор Олександрович КОВАЛЬОВ.

Легенда про курку

А що було до цього? З дитинства яскраві спогади залишилися про діда. Дід Маркіян був ковалем (звідси й прізвище роду). Кузня дідова стояла край дороги при в'їзді у село. Тож рідко хто обминав її. А славився коваль Маркіян не тільки професійним хистом. Був він людиною доброї вдачі і богатирського здоров'я. За роботою любив повторювати Івана Франка: «...а коваль той клепле, клепле, бо в коваля серце тепле...».

Коли через багато років старий Маркіян з онукомстудентом копали могилу бабусі, то онук, також не обділений, — слава Богу, здоров'ям, багатоборець, майстер спорту, разів зо два відпочивав від копання, а дід ні разу не кинув заступа, поки не довершили справу. Помер коваль Маркіян у глибокій старості.

Вижити малому Ігорю Ковальову на роду було написано в Узбекистані під час евакуації. Коваль Маркіян своїх дітей повивчав, і батько майбутнього ректора, здобувши інженерську освіту, працював у Харкові конструктором танків під керівництвом легендарно-трагічної долі генерального конструктора Михайла Кошкіна. Драма з появою знаменитого танка Т-34 широко відома, переповідати її не будемо, а лише нагадаємо, що після того, як Сталін особисто дав добро тридцятьчетвірці, її творець М. І. Кошкін, повертаючись з Москви до Харкова, застудився, захворів на запалення легенів і помер. Справу довершували однодумці, відзначені нагородами. Сталінську премію одержав і Ковальов-старший — срібний столовий набір і відріз сукна на костюм.

Разом із заводчанами Олександр Ковальов-старший кував перемогу над фашистами на Уралі, а півторарічний Ігор з мамою після тяжких поневірянь, ледве не повмиравши з голоду, геть виснажені опинилися в Узбекистані. Лікарі, оглянувши дитинча, перемовилися між собою: даремно мати побивається над дитям, воно приречене... Ці жахливі слова вловило материнське вухо. Людмила Володимирівна взяла залишки «сталінської премії» — срібні ложки, побігла на базар і виміняла на них курку, щоб спробувати порятувати дитину бульйонами. Того вечора ніхто з евакуйованих сусідів-жінок не знав, як відтяти курці голову. Курка залишилася ночувати у кімнаті до ранку, а на ранок знесла яйце.

Курочка ряба залишилася жити, ночувала разом з малим Ігорем в одному ліжечку, мала те ліжечко за сідало, і щодня приносила хлопчику по «золотому» яєчку, а він повільно, але неухильно одужував.

Ось така красива легенда склалася, шкода тільки, що легендою її назвати не можна, бо це — дивна, сувора, але чиста правда.

Десятирічку Ігор Ковальов закінчив із срібною медаллю.

А через п'ять років з червоним дипломом випускник Харківського політехнічного інституту, де у рядку спеціальність було записано: конструктор танків, відчинив двері у широкий світ.

Що було далі, ми, перестрибуючи через роки напруженої праці, успіхи, невдачі, розчарування і перемоги, вже розповіли. Розмовляємо тепер з Ігорем Олександровичем про найсучасніше, про те, чим живе, за що вболіває, що планує і що втілює у життя учений і педагог, який присвятив науці і вихованню стільки літ.

Щоб таланти проростали не тільки в столиці

— В Україні відбуваються реформи буквально з усіх напрямів життєдіяльності. Спостерігаємо ми їх і у сфері вищої освіти. Навколо освітянських реформ точиться чи не найбільше розмов, що цілком зрозуміло. Вони зачіпають якщо не кожного громадянина, то кожну сім'ю — це напевне. Переміни оцінюють по-різному. Скільки людей, стільки й думок. Ось, наприклад, кажуть так: понаутворювали університетів, а нічого не змінилося. Тільки вивіски поміняли. Що б ви на це відповіли?

— Для відповіді приклад нашого СумДУ підходить, я б сказав, як, можливо, жоден з вузів. Але спочатку про ідею університетів. Вона не нова, і це не якесь ноу-хау. Пошлемося на Сполучені Штати Америки. Без сумніву це — гідний приклад. Так от, там у кожному штаті є свій університет. Але справа зовсім не у кількості. Ідея університетів — це створення потужного і привабливого наукового і культурного центру у кожному регіоні. Щоб здібна і талановита молодь не шукала шляхів тільки до столиці, а мала можливість реалізувати себе там, де її коріння, де надихають її рідне небо, близьке оточення, все, до чого змалку тягнулася душа і кликав розум. Далі цю ідею можна розвивати й поглиблювати до безкінечності, бо це — концентрація коштів, наукових кадрів, гуманізація знань, фундаментальність досліджень тощо.

— Радянська вища школа вочевидь недооцінювала цих переваг?

— Радянська вища школа свого часу обрала інший, непродуктивний і, на мій погляд, хибний шлях. Замість створення університетських центрів в областях, що мало б велике наукове і практичне значення для їхнього розвитку, розвивалася галузева освіта на базі галузевих інститутів.

Можливо, у щось і не вірилося, але після відвідин СумДУ міністр освіти і науки Василь Кремень підняв руки

— Однак якщо взяти за приклад ваші рідні Суми рецидиви старого підходу до організації вищої освіти ще досить міцні. У місті діє аграрний університет, нещодавно відкрито Українську академію банківської справи. Усе це суто галузеві навчальні заклади.

— На жаль, це справді так. Як висловлювалися класики, традиції — це мертві, які тримають за ноги живих. З різних причин, здебільшого суб'єктивних, в Україні стали виникати так звані галузеві університети: педагогічні, аграрні, технічні. Як не києм, то палицею. Більшість цих навчальних закладів мали б бути університетськими факультетами або інститутами у складі університетів. Адже саме слово «університет» у перекладі з латини означає «сукупність». На адресу подібних новоутворень громадяни якраз справедливо і зауважують: вивіску поміняли.

Поріг Сумського державного університету щороку переступають понад 1000 юнаків і дівчат-першокурсників

— При утворенні Сумського університету доводилося, очевидно, як це завжди буває, серйозно штурмувати численні чиновницькі бар'єри?

— Я б не драматизував ситуацію. Від самого початку ідея працювала сама на себе. Вже не діяли ті фактори, коли Москва ревниво, а почасти й зверхньо ставилася до подібних регіональних починань. Просвітителі мріяли про університет у Сумах ще у XVIII столітті, коли тут працював унікальний освітянський заклад — Попівська академія. А потім ми самі вже мали чималі досягнення — тисячі випускників фізико-технологічного інституту працювали у краї та на його відомих підприємствах: заводі імені Фрунзе, «Сумхімпромі», ВАТ «Селмі» тощо. Вони не тільки втілювали на практиці набуті знання, їх життя нуртувало молодою енергією, запалом, любов'ю до рідної землі. Правда, при утворенні Сумського держуніверситету існувала й одна унікальна особливість: СумДУ — перший університет в Україні, утворений не на базі педагогічного вузу, а на базі фізико-технологічного інституту. На той час в країні було 6 класичних університетів, ми стали сьомим і одержали четвертий, найвищий, рівень акредитації.

Цим рішенням було підтверджено, що Україна прагне розвивати систему вищої освіти у напрямі класичних університетів, як це має місце у всьому світі. А потім на прикладі Сум бере початок прогресивна політика створення в областях головного вузу, що стає центром інтелектуального і духовного розвитку краю.

Ми добре розуміли, що під одним дахом мають розвиватися різні навчальні процеси. Це — взаємозбагачення. Адже багато наукових ідей виникають на стику... Уміти інтегрувати їх — саме цим визначається рівень і структура навчального закладу. Це не витвір фантазії, а світовий досвід.

Артилеристи з дипломами бакалаврів

— Коли ми вже торкнулися взаємозбагачення, то добре було б почути про інтеграцію, якщо можна так висловитися, саме під дахом Сумського держуніверситету.

— СумДУ сьогодні — це цілісний організований навчальний комплекс, який об'єднав 3 інститути —Військовий інститут артилерії, Конотопський і Шосткинський інститути, машинобудівний коледж, дві гімназії, 30 навчально-консультативних пунктів у багатьох містах області і за її межами.

Ми зробили реальний перехід до багаторівневої системи навчання та довузівської підготовки молоді. Перебудували усі навчальні програми у напрямі фундаменталізації та гуманізації знань — перші ознаки університетської освіти. Впровадили інформаційні технології та комп'ютеризацію навчальних процесів — в університеті діє понад 700 комп'ютерів, 120 робочих місць мають вихід до Інтернету.

У строю — офіцери-артилеристи, на «гражданці» — бакалаври

Найперша ознака університетської освіти — фундаментальність знань

дорогу в майбутнє

— Військовий інститут артилерії при СумДУ — це щось зовсім нове у вітчизняній вищій школі?

— Можна погодитися, бо це перший в Україні приклад серйозного реформування вищої військової освіти. Історія закладу давня і славна. У 1899 році відомий сумський промисловець-цукровар П. І. Харитоненко почав клопотати про відкриття у Сумах кадетського корпусу. У кінці того ж року Військова Рада Російської держави затвердила положення про його утворення. Постановою Кабміну України у 1995 році Сумське вище артилерійське командне училище перейменовано у Військовий інститут артилерії при СумДУ. Обмовитися кількома словами, що це дає студентам, неможливо. Переваги в інтеграції вищої військової і цивільної освіти лише вивчаються й узагальнюються, а благотворний взаємовплив та глибина знань тільки радують. Тепер офіцери-випускники одержують у стінах університету дипломи бакалаврів. За прикладом сумчан пізніше пішли ще 9 вузів країни. Таким чином, створення класичних університетів стало ще й конкретним кроком у реформуванні військової освіти в Україні.

— В університеті ми багато разів чули: Ковальов не любить, коли про нього говорять, а тим паче, коли його хвалять: коваль мовчки і вперто робить свою справу. За медичний факультет у Сумах, кажуть, йшла справжня війна, яку вам все-таки вдалося виграти.

— Це справді окрема історія. Істинний медичний факультет є в Ужгородському університеті. Я був в Ужгороді

Надихатиме завжди альма-матер-СумДУ

і вивчав його роботу. До речі, факультет відкрили у 50-х роках за підписом особисто Сталіна...

— А в Сумах за підписом Ковальова?

— Очевидно, так. У Дніпропетровську і Харкові університетські медичні факультети скоріше за назвою. Там немає власної навчальної бази і їх правильніше назвати факультетами поглибленої підготовки біохіміків та біофізиків. Ми ж створили законні підстави, рішення вченої ради, статут, а головне — прекрасну навчально-методичну базу, залучили до роботи 16 докторів медичних наук, зробили перший випуск. Аж тут у Києві зчинився справжній переполох. Де, у Сумах? На якій підставі? Де постанова Кабміну? Одбилися. І знову-таки цим самим зроблено прорив та подано приклад, як і у всьому світі: медиків навчають у класичних університетах, а не у вузькоспеціалізованих галузевих медичних інститутах, хоч би вони й поміняли вивіски.

Ми, старше покоління, — вихідці з радянської школи, де панувала вузькопрофільність. Очевидно, свого часу вона була виправдана. Країна «штампувала» фахівців, яких вкрай не вистачало. Так виникли політехнічні, машинобудівні, металургійні, педагогічні, медичні тощо інститути. Але час переконує, що це не є магістральний шлях освіти.

— Зрілість інтелігенції, потужність кадрового науково-технічного потенціалу завжди визначалися доступністю і можливостями молоді здобувати вищу освіту. Її реформування вносить кардинальні зміни і щодо цієї доступності, і щодо можливостей. З одного боку, платне навчання спрощує, відверто кажучи, для багатьох вступ до вузів, а з другого — істотно прикриває двері для здібної молоді, яка не має чим оплатити навчання.

— З молодої людини, яка вступає до вузу не за покликанням чи свідомим вибором, а заради диплома, бо так треба, фахівця не вийде.

Прогресу від такого дипломованого потенціалу країні чекати марно. А оскільки навчання за контрактною формою у багатьох вузах наздоганяє або й переганяє безплатне, то наслідки згодом жарстко нагадають самі за себе. Це надто глибока й тривожна проблема для нашого суспільства у перехідний період, коли рівні можливості громадянам не забезпечені. У деяких новостворених університетах, наприклад, за контрактною основою навчається до 90 відсотків студентів.

В СумДУ на бюджетних місцях здобувають освіту 87 відсотків студентів. І лише 13 відсотків — за оплачуваними угодами. Це дає нам можливість за конкурсом зараховувати підготовлену талановиту молодь. Особливо цьому допомагає добра довузівська підготовка на курсах, відкритих у кожному райцентрі області, а також за межами Сумщини.

А відтак є умови та можливість проводити навчальний процес на належному науковому рівні! Свідчення цього — здобутки на всеукраїнських предметних олімпіадах. Протягом останніх 6 років студенти університету щорічно завойовували 25—32 призові місця на олімпіадах. Торік Київський національний держуніверситет, наприклад, мав таких місць 10, хоча молоді навчається там у п'ять разів більше.

Вдало «вмонтований» у навчальний процес університету і машинобудівний коледж, який, образно кажучи, отримав друге дихання. Скоротився строк навчання від 9 класу до вузівського диплома. Випускники коледжу мають змогу вступати одразу на III курс університету. Різко

Вивчати хором українську чи російську мови легше

збільшився конкурс для вступу у цей престижний навчальний заклад.

«Бо в коваля серце тепле...»

— Соціальний статус студентства нині назвати задовільним важко. Стипендії до смішного малі, а не кожна сім'я має змогу допомагати у навчанні бодай на рівні елементарних потреб юнака чи дівчини, які навчаються. Багатьом доводиться підробляти, шукати заробітку і не завжди на користь освіті та майбутньому фаху.

— Я вже казав, що в університеті майже 90 відсотків студентів навчаються безплатно. Безплатна вища освіта, це, зрештою, мрія, ідеал кожного суспільства. На друге місце я поставив би можливість працевлаштування після закінчення вузу. Її забезпечує високий рівень підготовки фахівців. У свою чергу, це є визначальним стимулом для цільового навчання майбутніх спеціалістів. Нині ми маємо угоди більш ніж з 600 підприємствами-замовниками. Всі 100 відсотків наших випускників після закінчення університету одержують призначення на роботу.

На березі Чорного моря, в Гурзуфі, збудували оздоровчий студентський табір, де щоліта набираються наснаги майже 1000 юнаків і дівчат. Більшість студентів оздоровлюємо безплатно. Жоден вуз не зробив такого кроку, хоча серед них є незрівнянно багатші від СумДУ, де лише 13 відсотків — студенти-контрактники.

— Віддані прихильники університетської освіти прагнуть не тільки до зразкової організації навчання у такому закладі, концентрації коштів, удосконалення навчальної бази на рівні світових вимог тощо, а й вбачають в університетах потужні центри для наукових досліджень, де найшвидше можуть застосувати свої здібності молоді таланти, засвітитися «зірки» в науці...

— Двоєдине покликання університетів — це навчальний процес і розвиток науки, глибокі фундаментальні дослідження. Щорічно наші студенти готують до 600 студентських наукових доповідей, організовуємо 4—7 міжнародних конференцій, маємо розгалужене міжнародне наукове співробітництво.

На базі університету створений обласний центр науково-технічної та екологічної інформації. Нам приємно, що це стало прикладом для решти обласних столиць, де є університети. Перші у країні ми також увійшли до складу технопарку «Монокристал» — цієї прогресивної форми організації виробництва і науки. Сподіваємося, що незабаром розпочнемо науково-дослідницькі роботи на нових фінансових засадах.

— Ознайомившися з СумДУ, ми багато бачили, багато чули. Літературна світлиця, наприклад, де студенти збираються за чашкою кави, щоб поспілкуватися, порозважатися, подискутувати, нас просто вразила, так само, як і затишні гуртожитки, порядок і чистота довкола. А ще квіти, квіти, квіти — скрізь, де тільки можуть рости. І коли б у нас була можливість проголосувати за присвоєння СумДУ високого звання «національний», ми зробили б це обома руками. Але не можемо не запитати й про таке: той юнак з червоним дипломом, який мріяв про жар-птицю у науці, отримав її у руках чи ні?

— Розповідати про себе не навчився. Хоча прожив чимало...

Доля молодого конструктора танків повернулася несподівано. При розподіленні випускників Харківського політехнічного інституту приїхали «свати» — директор Сумського насосного заводу Б. М. Шавра та головний інженер В. Т. Чупіс. Вони й забрали Ігоря Ковальова з собою. Не помилилися. Кращого знавця з гідродинаміки, теоретика і розробника гідравлічних машин і насосного обладнання годі шукати. Учений Ковальов має понад 20 авторських свідоцтв, під його керівництвом з тематики вихрових гідромашин захищено 4 кандидатські дисертації. У світі таких дисертацій всього 5.

Тепер науковий інтерес професора Ігоря Олександровича Ковальова націлений на пошуки і принципи передачі енергії у гідромашинах на лазерних мікрорівнях.

— І все-таки про жар-птицю...

— Інколи здається, що чогось не вистачає. Я ж танк знав як своїх п'ять пальців. Міг розібрати машину до гвинтика. А водив краще, ніж «Жигулі»...

— Дякуємо за розмову.

Сторінку підготували
Владислав ЖМУРКОВ,
Анатолій КАРАСЬ.

! Цифри і факти

У Сумському державному університеті навчаються більш як 9000 студентів, курсантів та слухачів за 29 спеціальностями на денній та заочній формах, в екстернатурі, ординатурі, магістратурі, аспірантурі та докторантурі, а ще у структурах довузівської підготовки, підвищення кваліфікації та перепідготовки фахівців.

* * *

Навчаються тут також громадяни з держав Близького Сходу, Південно-Східної Азії, Африки. Налагоджуються аналогічні зв'язки з країнами Західної Європи та Америки. Працює підготовче відділення для іноземних громадян з вивчення російської або української мови, загальноосвітніх дисциплін з технічного, медичного, економічного профілів.

* * *

Більшість спеціальностей акредитовано за найвищим в Україні рівнем. Вивчається близько 1000 навчальних дисциплін, більш як 130 — за власним вибором студентів.

* * *

Важливий напрям діяльності — цільова підготовка спеціалістів на замовлення підприємств. Протягом усього терміну навчання студенти, які мають цільовий договір, проходять поглиблену підготовку за напрямами, визначеними замовником фахівця. А головне — вони впевнені в майбутньому, адже мають гарантоване місце працевлаштування.

* * *

У складі університету 10 факультетів, Військовий інститут артилерії імені Богдана Хмельницького, машинобудівний коледж, 9 навчально-консультаційних пунктів у містах Сумської області та за її межами.

* * *

На 48 кафедрах працює майже 500 викладачів, з яких 45 професорів і докторів наук, майже 300 — доцентів і кандидатів наук.

* * *

На основі власних фундаментальних досліджень розробляються, виробляються та впроваджуються у виробництво нові технології, машини та установки. Університет має для цього відповідну матеріально-технічну базу й виробничі площі. Наприклад, обладнання для виробництва гранульованих азотних добрив створене та виготовлене в лабораторії грануляційного обладнання під орудою професора Б. Холіна. Продукція цієї лабораторії є на хімічних комбінатах України, Прибалтики, Польщі, Болгарії, Катару та інших країн. Розроблені під керівництвом В. Марцинківського нові типи ущільнень, методи розрахунку динамічної поведінки турбонасосних агрегатів, методи та апаратура для вібродіагностики обладнання впроваджені на АЕС України, Латвії, в ракетно-космічній промисловості Росії. Створені тут насосне обладнання для перекачування забруднених рідин, апарати для сушіння порошкових матеріалів, установки для нанесення захисних покриттів, безвалові відцентрові насоси теж знайшли своє застосування у промисловості.

* * *

Ученими щорічно публікується понад 1600 наукових праць, патентується понад 10 винаходів.

На базі СумДУ щорічно проводиться 5—8 міжнародних наукових конференцій, в яких беруть участь науковці України, Польщі, Німеччини, Угорщини, Росії, Білорусі, Англії, Японії, Канади, США та інших країн.

* * *

Щороку захищається 2—3 докторські та близько 20 кандидатських дисертацій.

* * *

Науково-дослідна робота здійснюється на всіх кафедрах та в 13 проблемних лабораторіях силами професорсько-викладацького складу, штатними співробітниками науково-дослідного сектору, докторантами, аспірантами, здобувачами вчених ступенів та студентами.

Щорічно розробляються десятки держбюджетних та госпдоговірних тем, левова частка яких — на замовлення підприємств України та зарубіжжя.

«Голос України», 11 вересня 2001 року. № 162 (2662)

Зона спеціального режиму

Молодій незалежній державі треба здійснити колосальні за обсягом інвестиції у вітчизняну індустрію

Сотні керівників вітчизняних підприємств оббивають з такими пропозиціями пороги Кабміну, адміністрації Президента, Верховної Ради, не вимагаючи від держави ні копійки! Та нашим «керманичам» все часу немає приймати щодо них конкретні рішення. На одному з таких локальних інвестиційних проектів хочу зупинитися докладніше.

1. Над прірвою в брехні

Параметри постіндустріального суспільства відомі: мінімізація, коли не цілковите усунення з виробничих процесів фізичних затрат праці; граничний раціоналізм у використанні енергії і матеріалів; збереження у первісному вигляді природного середовища проживання людини. Будь-які інвестиційні проекти, які не вписуються в цю систему оціночних координат або, принаймні, не стикуються з системотвірними технологіями, що в ній є, — безглузде витрачання часу і коштів.

Ну то назвіть мені хоч один, хай навіть не національного, а хоча б місцевого значення, коли не здійснення, то хоча б прийнятий до виконання за роки незалежності проект, який відповідав би вищеназваним критеріям!

Посилання, за яким одним з результатів так званої шокової терапії стане реальна (не віртуальна!) реструктуризація вітчизняної промисловості через відмову від застарілих технологій, прискорену модернізацію основних фондів і тим самим буде зроблено перший крок до постіндустріальної цивілізації, — це посилання на ділі виявилося наскрізь хибним. Помножена на гіперінфляцію, шокова терапія лише знекровила фінансові ресурси реального сектору економіки.

Втім, згадувати про це — вже банальність. Так само, як і запитувати (хіба що в Господа Бога!), куди, на здійснення яких грандіозних інвестиційних проектів пішли багатомільйонні доларові кредити, отримані державою за роки реформування від міжнародних валютних організацій. Так само, як і капітали доморослих олігархів, вирощених на хвилі приватизації української закваски.

Зазначимо лише, що в результаті реформування, як слушно оцінив ситуацію наш Президент, на сьогодні маємо, з одного боку, «фізичний розпад продуктивних сил з випереджаючим руйнуванням науково-технічного та інтелектуального потенціалу суспільства», з другого — практично заморожений процес відтворення основних фондів. Якщо обсяг ВВП за останні 10 років скоротився майже у 3 рази, то обсяг капіталовкладень лише в основні виробничі фонди — майже в сім.

Саме тому серйозних аналітиків зовсім не тішить п'ятивідсоткове зростання ВВП у 2000 році. Передусім воно аж ніяк не означає поліпшення якості життя — головного оціночного показника постіндустріального суспільства. Скоріше, навпаки, тривала його ерозія. Бо реальні доходи пересічних українців того самого 2000 року знизилися на 7 з гаком відсотків. А подальше зростання промислового виробництва в році поточному чомусь негативно позначилося на бюджеті, протягом першого півріччя надходження до державної скарбнички не виконано майже на 3 відсотки.

Такі економічні кульбіти ми вже проходили. В роки сталінської індустріалізації. Коли миттєво зростало виробництво чавуну і сталі на душу населення, притім що самі ці душі байдужно боролися за елементарне виживання. Але й це не кінець.

Зростання ВВП, що не коригується випереджаючим зростанням капіталовкладень, або, коли хочете, зростанням інвестицій у реальний сектор економіки, свідчить лише про те, що «фізичний розпад продуктивних сил» не тільки не зупинено, а він триває прискореними темпами. Спрацювання потужностей, що дісталися Україні у спадщину, скажімо, в енергетиці сягнуло 87 відсотків! Протягом усіх десяти років незалежності тривав процес старіння основних фондів, хай і невикористовуваних, практично в усіх галузях. Тож якби завтра, за помахом чарівної палички, ожили всі наші підприємства — їхня продукція просто виявилася б неконкурентоспроможною і на зовнішньому, і на внутрішньому ринках. Бо цикл оновлення потужностей і технологій у розвинутих країнах становить від 5 до 10 років.

2. Проекти і прожекти

Якість життя оцінюють у двох, так би мовити, вимірах. Математично воно **визначається кількістю робочого часу (праці), вираженого у цінових одиницях і затрачуваного людиною для придбання матеріальних і духовних благ або послуг**. Це суто економічний показник. Порівнювати затрати праці поляка, не кажучи вже про громадян країн «чудової сімки», і середньостатистичного українця, скажімо, для придбання телевізора чи кілограма хліба — вже вкотре нагадувати про фактичну злиденність нашого народу.

До другого оціночного виміру якості життя належить уся сукупність чинників, що формують середовище проживання людини. Хоча цю сукупність досить важко вдягти в математичне вбрання, її елементи мають досить конкретний економічний і передусім інженерний вираз. Бо середовище проживання (насамперед зміст трудових процесів та їх результат за одиницю часу) створюється цілком певними системними технологіями у виробництві, в побуті, у соціальній інфраструктурі. Отже, ринок світового капіталу обслуговує передусім ті країни, що йдуть шляхом побудови постіндустріального суспільства! І ще одна характерна особливість. Системотвірні постіндустріальні технології впроваджуються у промисловість, побут та соціальну інфраструктуру винятково під протекторатом держави.

Нерозумно сьогодні вимагати від нашої збіднілої держави прямого фінансування впровадження загальнопромислових або галузевих системних технологій, які формують постіндустріальну цивілізацію. Та розробку таких проектів і наступне їх здійснення вона зобов'язана взяти під свою протекцію. При цьому відповідні програми мають розробляти й рекомендувати до впровадження не міністерські клерки, а Вища державна науково-дослідна рада, яку необхідно створити з числа науковців-системників, поки в Національній академії наук ще є такі кадри. Отоді Верховній Раді не підсовуватимуть для затвердження нездійсненні через свою еклектичність, сфабриковані за більшовицькими шаблонами проекти на кшталт провальної програми «Україна-2010».

Створення Вищої науково-технічної ради як державного органу, що входив би до структури Кабміну, тим потрібніше, що сьогодні, у процесі адміністративної реформи, за відмови від галузевого принципу управління промисловістю, зі структури наших міністерств і відомств такі ради практично зникли.

До речі, єдиний постіндустріальний технологічний процес, впроваджений на теренах колишнього Союзу «від Москви до самих до окраїн», було, як то кажуть, пробито не клерками від промисловості, а вченим, нашим всесвітньо відомим земляком. Маю на увазі заміну заклепувальних методів створення металоконструкцій — від несучих балок і перекриттів мостових і будь-яких інших споруд до об'ємних ємкостей і корабельних корпусів — напівавтоматичним і автоматичним електрозварюванням академіка Патона. Із спогадів Патонів, батька й сина, людей винятковї скромності, ми лише здогадуватися можемо, які перепони довелося їм долати на цьому шляху. Адже вчені не мали ніякої влади. Лише неординарні знання, ім'я і високе почуття обов'язку. І ще науковий патріотизм.

На жаль, у 99.999 випадках із ста, як колись, так і тепер, таких якостей виявляється замало.

3. Ані знаменитий «авось», ані інфантильне «потім» нам не допоможуть

Коли за великим рахунком, то квінтесенцією національних економічних реформ є знаменитий російський «авось», хоча ми вже десять років як відхрестилися від «старшого брата». Приватизація в Україні проходила і досі проходить під знаком сподівання, що так званий ефективний власник вкладе інвестиції з власної кишені або знайде їх на фондових біржах і виведе наші підприємства на постіндустріальні технологічні параметри. Сподівання, однак, не виправдовуються.

У кращому випадку, як це відбувається з Миколаївським (Львівської області) цементним заводом і його тезком — Миколаївським, але вже на Бузькому лимані корабельбудівним заводом «Океан», за безцінь викупленим зарубіжними фірмами, експлуатуються застарілі потужності в очікуванні, так би мовити, «позитивних змін світової ринкової кон'юнктури». Технічне й технологічне переозброєння підприємств, а отже, і прямі інвестиції в українську промисловість при цьому, природно, відсувають на колись.

У гіршому випадку маємо феномени Київського заводу «Радикал», Слов'янського содового комбінату, рубіжнянського заводу «Барвник» та десятків і сотень інших підприємств, фактично розтягнених, розкрадених, що не підлягають жодній реанімації.

Проекти століття (хвалити Бога, минулого), на кшталт горезвісного нафтотерміналу «Південний» і трубопроводу «Одеса—Броди», ми готуємо й виконуємо самотужки. До того ж так незугарно, що від них потенційні зарубіжні інвестори сахаються, наче чорт від ладану. Принаймні переконавшись у тому, що майбутнє наповнення труб ще далеко не факт, знаменита «British Petroleum» категорично відмовилася брати участь у його здійсненні.

Безглуздою, зрештою, здається та обставина, що за інвестиційної ситуації, котра склалася в країні, про такі елементарні для відкритої держави речі, як концесії та транснаціональні компанії, ми згадали лише тоді, як Рем Вяхірєв, колишній газовий маршал Росії, почав організовувати (звичайно, за державної підтримки) міжнародний консорціум для спорудження газопроводу в обхід України.

Та саме через нашу забудькуватість такого роду (чи то самість?) Україна нині являє собою «зону спеціального режиму інвестування» з величезним негативним значенням. Але ж саме створення міжнародних консорціумів із впровадження у вітчизняну промисловість постіндустріальних системотвірних технологій — далеко не єдиний, але цілком реальний шлях залучення до країни міжнародного приватного капіталу і промислових інвесторів.

Скажімо, чому б нашим менеджерам від уряду не докласти зусиль до створення міжнародного консорціуму із заміни вітчизняного парку поршневих компресорів на гвинтові? Адже ці машини експлуатуються практично на кожному підприємстві. Порівняймо: ККД гвинтових компресорів дорівнює 93 відсоткам, поршневих — 53; матеріалоємність перших нижча у 4 рази; енергоємність — у 5 разів. Термін експлуатації без капітального ремонту у сталому режимі — мінімум 4 роки (поршневих — максимум 18 місяців).

Коротше, заміна, про яку йдеться, рівнозначна запускові (точніше, заощадженню) енергоблока потужністю в мільйон КВт. При цьому термін окупності інвестицій не перевищує 14 місяців! Навіть якщо протягом двох-трьох років усі кошти, заощаджені за рахунок повсюдного запровадження гвинтових компресорів, ми віддаватимемо зарубіжним інвесторам, щоб вони окупили свої затрати, — для України така справа буде вигідна. Тим паче що сумські машинобудівники ладні хоч завтра викинути нові компресори на внутрішній ринок.

Не менш величезну економію первинних енергоносіїв, вимірювану мільйонами тонн нафти і мільярдами кубів природного газу, може мати країна, якщо перевести нашу промисловість на кавітаційні технології нагрівання води. Досить сказати, що за традиційних методів розрахунків ККД ці технології дають показники понад 100 відсотків! Фантастика? Не скажіть. Фізика кавітаційних процесів не до кінця зрозуміла навіть ученим. Але ж користуємося ми електрикою, не замислюючись про відсутність відповіді на елементарне запитання, чим є електричний струм?

Такий перелік можна продовжувати і продовжувати. Суть в іншому. Саме постіндустріальні системотвірні технології визначають якісні та економічні характеристики кінцевого результату, ефективність діяльності народногосподарського комплексу загалом. Але не тільки. Вони мають, так би мовити, хвильовий ефект. Так, впровадження автоматичного і напівавтоматичного електрозварювання академіка Патона свого часу змінило структуру практично всієї вітчизняної індустрії, піднесло її на новий якісний рівень.

Безперечно, створення міжнародних консорціумів для впровадження загальнопромислових або галузевих постіндустріальних технологій вимагає і часу, і особливого, справді ринкового, державного менеджменту, яким зовсім не страждає наша виконавча влада. Незрозуміло інше. Чому навіть локальні інвестиційні проекти зі створення постіндустріальних виробництв не знаходять у неї належної підтримки?

Ідеться про долю столичного підприємства «Київхімволокно». Вона сповнена драматизму. 1995 року підприємство було зупинено. Навколо нього одразу круками закружляли приватизатори цілком певного плану. Ще б пак. Акції знекровленого інфляцією, роздавленого боргами господарства реальною вартістю у сотні мільйонів гривень у рамках чинного законодавства можна було, за вже апробованими схемами, придбати практично за безцінь. Після чого, оголосивши банкрутство, порозпродувати майно на вторинному ринку за живі гроші, наваривши на цьому сотні відсотків чистого прибутку.

Одне слово, приватизація за втратною ціною аж ніяк не гарантувала відродження виробництва. Природно, Олександр Радчук, хімік і виробничник до самих кісток, який очолив підприємство в момент його повного зупинення, не погодився с таким перебігом подій. Тим часом тиск на нього чинили за всіма неписаними, але, як для України, вельми дієвими законами переділу власності. Справа дійшла до прямих загроз. Та все-таки нав'язуваного сценарію розвитку подій Олександрові Радчуку пощастило уникнути методом досить неординарним — 95 відсотків акцій «Київхімволокна» стали комунальною власністю столиці.

Реанімація «Київхімволокнна» відбулася за неповних два роки. Тут не втратили навіть соціальну сферу. Та головне не в тому. За такий короткий термін молодий директор та його однодумці зуміли розробити інвестиційний проект реконструкції підприємства, прийнятий, як то кажуть, на ура зарубіжними інвесторами. Презентований у листопаді минулого року в Римі та Мілані, він був визнаний найпривабливішим за останні роки з усіх, з якими знайомили італійських бізнесменів не тільки українці.

Якщо у двох словах, то здійснення проекту дасть змогу створити модульне високотехнологічне гнучке підприємство, в основу якого покладено ідею перманентного саморозвитку як інженерних, так і соціальних його структур. Підприємства справді постіндустріального класу за всіма параметрами: енергетичним, екологічним, технологічним і економічним.

Ось який проект вітали потенційні італійські інвестори. Та вони поставили перед Олександром Радчуком три для нього практично нездійсненні вимоги: звільнення від ПДВ обладнання, що завозитиметься до Києва (його, до речі, в Україні не виробляють); звільнення від податку на землю на період монтажу і освоєння завезених потужностей; зниження (на три перших роки експлуатації завезених техніки і технологій) податку на прибуток до 10 відсотків. Зрозуміло, авторам інвестиційного проекту залишається тільки сподіватися на чудо.

Я не запитую, чому в нашій країні, що потерпає від гострої інвестиційної недостатності, не діють прийняті фактично в усьому світі норми для іноземних інвесторів. Це тема окремої розмови. Але ось те, що локальні інвестиційні проекти високого класу не прийнято затверджувати на Верховній Раді, щоб умови їх здійснення, у тому числі й умови фінансування, мали незаперечну силу Закону, — саме і є наслідком відсутності в Україні національної інвестиційної ідеології.

Тим часом Вища державна науково-технічна рада, якої у нас нема і поки що не передбачається (про неї було сказано вище) в порядку законодавчої ініціативи могла б мати право пропонувати ВР подібні проекти для затвердження. І така практика — не новина. Принаймні для парламентських республік, для країн з розвинутою демократією.

Так чи інакше, але банальна істина про те, що в сучасному світі наука — то матеріальна сила, повинна в нашій країні знайти цілком закономірне політичне оформлення. Це відкриє перед українською громадою можливість не тільки виробити національну інвестиційну ідеологію, а й без бюрократичної тяганини втілювати в життя проекти, схожі на той, який має сьогодні столичне підприємство «Київхімволокно». Проекти, які припадають пилом у стінах наших академічних інститутів. Проекти, здатні залучити іноземний капітал в Україну. Проекти, які відкриють перед українським народом можливість жити і процвітати в системі координат постіндустріальної цивілізації.

Ігор НАУМЕНКО.

В сучасному світі наука — то матеріальна сила

Коли справджуються сподівання

Скільки сімей, стільки й — проблем. Але кожний із батьків зі мною погодиться, що найстрашніша — хвороба дітей

Проблема в конверті

Атавістичну, невгамовну радість народження довгоочікуваної дитини ми з чоловіком відчували перші вісім місяців. Доки не було поставлено страшний діагноз — дитячий церебральний параліч. Боже мій! Яка безодня людських страждань мені відкрилася тоді! За роки лікування моєї дитини я зустріла сотні, тисячі страждениих матерів і дітей. І щоразу ми обмінювалися інформацією: що нового, де практикують ще не випробувані нами методи лікування, коли можна приїздити.

На теренах колишнього Союзу не було жодного центру з лікування ДЦП, де б ми по кілька разів не побували з моїм сином, жодного методу, який би ми не випробували... Клініка професора Семенової в Москві, кілька безвиїзних років в Євпаторійському санаторії Міноборони (досі найкращому для дітей-«дєцепешників» у СНД), голковколювання, магнітотерапія, найрізноманітніші масажі, гіпсування, ліки, які наші друзі привозили з-за кордону, інколи з диппоштою, адже в СРСР їх не було в реєстрах Міністерства охорони здоров'я, зрештою, ортопедичні операції — ось далеко не повний перелік того, що випробував мій син і ми, батьки, разом з ним, борючися з небезпечною хворобою.

Але сьогодні я хочу сказати про те, про що зазвичай не заведено говорити. Так, кожний із батьків для лікування дитини віддасть останнє. Останню копійчину. От і ми з чоловіком за більш як двадцять років лікування і виховання сина не нажили палат кам'яних. Звичайно, ми не жалкуємо про це. Ми робили, що могли. Але ось ефект... Він міг бути й кращий. І от тоді, коли і дорослий син, і ми з чоловіком практично змирилися з долею у Центрі самостійного життя інвалідів, організованому кілька років тому доцентом Володимиром Пекуром при Київському державному технічному університеті, ми познайомилися з групою фахівців, що працює з нашими дітьми під керівництвом реабілітолога Анатолія Смолянинова. Про лікувальну ефективність його методу — окрема розмова. А мене найперше вразив по-житейському гуманний підхід цієї групи до наших проблем.

Ви лишень уявіть собі на хвильку, скільки коштів треба витратити родині з дитиною, що страждає на ДЦП, щоб пройти найбанальніший і, відверто кажучи, абсолютно неефективний за основним захворюванням курс лікування навіть у МОЗівському санаторії, не кажучи вже про приватні лікувальні центри. Недосяжна ціна путівки — це раз. Проїзд дитини й матері туди й назад, в Євпаторію, Трускавець чи Одесу — це два. Проживання і харчування матері в приватному секторі — це три. Про форми і розміри подяк нянькам, медсестрам, лікарям і масажистам годі й казати. Додайте сюди витрати на курортологічні процедури. Але ж 99 відсотків таких родин мають одного годувальника, адже мати зайнята своєю дитиною з ранку до вечора. Пенсія інвалідів дитинства першої групи (а всі дєцепешники мають саме її) не перевищує 59 гривень... До того ж практика свідчить, що найнезначніший ефект від традиційних методик медичної реабілітації при ДЦП лише тоді може бути, коли повноцінні курси (від 15 до 45 днів) повторюються з перервами у два, щонайбільше, в три місяці протягом 10—15 років! Бюджет якої української родини може таке витримати?

А реабілітація за Смоляниновим вирішує, з моєї точки зору, головну проблему. Метод, який він практикує, фінансово доступний для дитини з будь-якої, навіть найнезабезпеченішої сім'ї. По-перше, сам процес і на першому, і на наступних етапах не перевищує п'яти днів. По-друге, він відбувається у формі семінару-практикуму, який дає можливість — і це головне! — батькам продовжувати реабілітаційні заняття в домашніх умовах. Адже сама методика, хоча її й розроблено на основі вивчення найтонших біомеханічних процесів людського організму, являє собою низку вправ, доступних батькам (помічникам) і дітям практично з будь-якою формою ДЦП. По-третє, вперше в Україні в практиці лікування ДЦП до реабілітаційно-консультативної групи Смолянинова входять і логопед, і фізіотерапевт, і невропатолог, і психолог, і ортопед. Одне слово, застосовують комплексний метод реабілітації з ДЦП, який прийнято багато років тому в інших країнах. Адже сама ця хвороба найчастіше комплексно вражає організм дитини. І, зрештою, найголовніше: семінар-практикум для дітей і батьків проводиться безкоштовно.

Як і інші методики, що їх застосовують лікарі, ця розрахована не на один рік. Але терпіння батькам дітей-«дєцепешників» не позичати. Головне, ще раз наголошу, вона доступна. Корекція вправ, поетапне просування хворого (разом із помічниками-батьками) від простого (рекомендованого за медичними показниками циклу) до дедалі складнішого шляхом навчання на семінарах-практикумах не потребує непідйомних витрат і за часом, і за фінансами. І що найдивовижніше, усі мої знайомі по нещастю, хто вже випробовував метод біомеханічної пропріорецептивної корекції тонусу та моторики м'язів, — така наукова назва, — відзначають позитивний ефект уже після першого циклу вправ. Можливо, тому, що біомеханічна корекція не суперечить іншим методикам лікування, в тому числі й медикаментозним, а за своєю суттю створює в організмі базу для реабілітації. Методика розроблена в Київському інституті ортопедії та травматології під керівництвом доктора медичних наук Шаргородського.

Слово честі, я спочатку не повірила своїм знайомим, що цей метод дає ефект у будь-якому віці. І все-таки ми з сином вирішили спробувати. Йому вже майже 25 років. Усі наші багаторічні зусилля увінчалися тим, що він, дякувати Богу, з підтримкою може пересуватися на канадських паличках. Відвідавши практикум-семінар Анатолія Смолянинова, ми, звісно, продовжили заняття самостійно, в домашніх умовах. І вже за місяць сусіди почали відзначати, що хода у сина значно поліпшилася. Та я й сама переконалася: мій син став ходити на паличках без підтримки! Щоправда, як і раніше, поруч з ним мав бути хтось із близьких. Але тут вже необхідна психологічна корекція.

До речі, як я нещодавно дізналася, сьогодні основний пошук групи реабілітологів під керівництвом Смолянинова зосередила саме на проблемах психологічної корекції хворих на ДЦП. Один із найближчих своїх семінарів (у середині вересня) вона проведе в дельфінарії санаторію «Крим» в Партеніті. Перші досліди психологічної корекції хворих на ДЦП із застосуванням дельфінотерапії дали позитивні результати. Спілкування з цими чудовими тваринами допомагає психологам зламати в наших дітях синдром відчуженості від навколишнього світу. Тим самим значно підвищується ефективність лікувально-реабілітаційного процесу загалом. У дітей з'являється інтерес до життя...

Усім цим мені захотілося поділитися тому, що такі люди, як група реабілітологів під керівництвом Смолянинова, своєю діяльністю доводять: не все безнадійно в цьому світі.

Л. ГЕТЬМАН,
пенсіонерка з догляду за сином — інвалідом дитинства.

Київ.

На знімку: група Смолянинова у своїй методиці використовує заняття в басейні.

Жах!

Почому життя?

У нашому місті від жорстокого побиття загинула жінка. Було безліч дивовижних версій. Одна з них приблизно така. Простувала молода пані узбіччям, вимахувала сумочкою. Повз проїздила «крута» іномарка (а лімузини не часто їздять у цьому місті). Жінка зачепила дзеркало машини сумочкою. Водій неначе озвірів. Вилетів із автомобіля й кинувся бити нещасну руками-ногами.

А істина була набагато простіша... Приходячи на роботу із зафарбованими синцями і розповідаючи про свої проблеми одиницям, вона терпіла не лише постійні зради чоловіка, а й регулярні побої з його боку. Через якийсь час наша героїня «зникла». Ніхто її не бачив. І раптом з'ясувалося, що вона, начебто, повертаючось увечері додому, була по-звірячому побита.

Як розповідали лікарі, які обстежували її після вдалої втечі з дому (чоловік замкнув, усі засоби зв'язку вимкнув, можливо, зв'язав), нещасна мала відбиті всі органи. До втечі минув тиждень. Протягом усього цього часу, сидячи у «клітці», вона страждала від болю.

Чоловік з'явився у лікарні одразу: «Я повезу її до Києва». Лікарі запевняли, що хвору турбувати не можна. Так чи інакше, а вона знову опинилася в «клітці». Що було далі — знає тільки він.

Бідолашну поховали...

І після всього цього чоловік-садист спокійно займається своїм бізнесом! Його ніхто не чіпає — за все заплачено.

Сергій Н.

Миколаївська область.

Резонанс

Умий свою планету

У «Голосі України» від 12 червня 2001 року було опубліковано чудову статтю Віктора Хоменка «І перлину треба чистити», присвячену екологічним проблемам Криму. Справді, якщо Крим проголосив своєю метою гостинність і безпеку для приїжджих, то він просто зобов'язаний бути екологічно привабливим.

Як місцевий житель знаю, що є такі проблеми, як відсутність достатньої кількості туалетів на пляжах. Виростають гори сміття в парках.

У Сімеїзі є сім санаторіїв і, відповідно, сім харчоблоків. Але коли працюють вуличні кафе, ці харчоблоки закриті й не надають людям послуг з додаткового харчування. Адже тут є персонал, який би не відмовився отримати справедливо зароблену копійку.

Стаття «І перлину треба чистити» доброзичлива та корисна. Вона допомагає кримчанам подивитися на себе з боку і збагнути, що треба зробити, аби бути привабливими для українців і туристів із інших країн. Щоб відповідати поняттю «міжнародний курорт».

А. ШУСТОВ.

Сімеїз

Крим.

Творчість читачів

«І хапає за душу щем»

У 1969 році у видавництві «Молодь» побачила світ збірка оповідань молодого письменника Юрія Загорського «Хто витримає спеку». Редактором якої, між іншим, був Григір Тютюнник. Ця книжка викликала схвальні і захоплені відгуки у пресі. І, здавалося б, у літературу прийшла цікава особистість. Та епоха тоталітаризму внесла свої корективи. Наступну схвалену до друку книжку несподівано було забраковано — через нібито шкідливе ідейне спрямування.

Тоді Юрій кинув виклик деспотичному режимові, почав закликати до боротьби з ним. За це потрапив за грати. В ув'язненні у Пермській області згадав, що його першими творами були вірші. Один за одним лягали на папір поетичні рядки. У таборах і народилася збірка «Липнева ніч», вірші з якої — до вашої уваги.

* * *

Стоїть за хутором курган
Високий, всім вітрам відкритий.
За ним — рівчак, широкий лан.
Хліба шумлять, ряхтіють квіти.

Колись тут жменьку козаків
Орда спинила знавісніла.
В тій січі жоден не вцілів.
Китайка очі їх накрила.

Неподалік юнак, шофер,
Помітив каску поржавілу.
Обмив у рівчаку, обтер,
Поклав дбайливо на могилу.

Тут, подорожній, зупинись.
Якщо сповзла, поправ, будь ласка.
Стара, поржавлена наскрізь,
Нехай лежить солдатська каска.

* * *

День минув. Замовкає річ.
Настає серпнева ніч.
Поїзди ідуть вусібіч
Без гудка.

І хапає за душу щем.
То не птах над трамвайним кільцем.
Над двором, портом, кораблем...
З триметровим знялась мечем
Рука.

Юрій ЗАГОРСЬКИЙ.

Рівне.

Собача демократія

Поважаю вашу газету за те, що цікава та інформативна. Пишу вірші «на злобу дня». Пропоную вам байку з нового — «Собачого» — циклу.

Станіслав СЕЙМОВИЙ.

Конотоп
Сумської області.

Шмат м'яса

Коли у грудні вдарили морози,
І острівці земні під сніг лягли,
Голодними зостались два барбоси,
Що серед міста в смітнику жили.

Тремтять бездомні, холод дошкуляє,
Ще й їжу серед снігу ніде взять,
Ніхто з людей собак не помічає:
Ідуть всі мимо, на тварин — начхать.

Та ось одного ранку на світанні
Повз них проходив добрий чоловік.
Шмат м'яса з торби витяг без вагання
Та й кинув бідолахам на язик.

За шмат дебелий двоє ухопились,
І кожен рве на себе, аж гарчить.
У більшого барбоса більше сили:
Він вирвав м'ясо у єдину мить...

Отак і демократія в державі:
Хто перший ухопився за шматок —
Той буде жити у добрі і славі,
А інші хай жують собі пісок.

Мал. Віктора ПОПОВА.

А до зірок усе ближче

На Житомирщині відкрилася перша в нашій державі народна обсерваторія. Збудована вона на приватні кошти, а обладнана апаратурою, що є державним майном.

«Хтось крутий собі дачу будує. Але чому в полі?» — ламали голови ті, хто проїжджав біля села Гальчина, що неподалік од райцентру Андрушівка. Особливо ж дивувалися, коли над спорудою незвичної архітектури виріс дивний сріблястий купол. Просто Юрій Іващенко сам до останнього не знав, чи вдасться йому втілити задумане в життя, тож мало кому розповідав про свою мрію. Хоч приватною обсерваторією нікого не здивуєш у розвинених країнах.

Стати астрономом йому було призначено самою долею. Народився 12 квітня 1961 року — у день тріумфального польоту людини в космос. А першим його гідом до зоряного неба стала мама Наталія Володимирівна — вчителька астрономії. Мріяти і добиватися здійснення задуманого вчив батько — власний кореспондент обласної газети. Свій перший телескоп хлопчина змайстрував ще в шкільні роки. Після університету працював у Головній астрономічній обсерваторії (ГАО) Академії наук України, захистив кандидатську.

Дев'ять років вдивлявся в небо, розгадуючи його загадки, а потім довелося спустити погляд на грішну землю. Крутий зигзаг долі був викликаний надто прозаїчною причиною, типовою для нашої країни: науковець стомився жити без зарплати. Роки заняття бізнесом не стали втраченим часом: набув організаторських навичок, а головне — з'явилися гроші. І він знову повернувся до мрії про небо.

Ідею збудувати народну обсерваторію подав директор Головної астрономічної обсерваторії НАН, президент Української астрономічної асоціації академік Ярослав Яцків. Проект будинку Юрій Іващенко знайшов в Інтернеті, а споруджували майже три роки. Допомагали втілити мрію в життя колеги-астрономи, а також керівники області й району, народний депутат України Михайло Ковалко. Серце обсерваторії — телескоп працював раніше на високогірній базі ГАО АН УРСР у Приельбруссі на висоті 3100 метрів над рівнем моря. Тепер Юрій Миколайович чекає спеціального обладнання, яке дасть змогу спостерігати навіть за об'єктами 18-ї зоряної величини (неозброєним оком можна помітити небесні тіла, що входять до шостої зоряної величини, кожна наступна цифра означає зменшення блиску в 2,5 разу).

Одержані тут зображення з допомогою Інтернету будуть доступні в будь-якій точці земної кулі, що, звичайно, додаватиме ваги Україні в науковому світі. Як зазначалося під час урочистого відкриття, Андрушівська народна обсерваторія може зробити свій вагомий внесок у виявлення астероїдів, що становлять небезпеку для Землі. Співпрацюватиме вона з ГАО НАН України, укладено договір і з Міжнародним центром з астрономічних та медико-екологічних досліджень.

А на важливість ще одної грані роботи обсерваторії вказав начальник Житомирського військового інституту радіоелектроніки імені С. Корольова Дмитро П'ясківський, який, до речі, родом з цього ж району: найталановитіших юних астрономів, що пройдуть підготовку в науковій групі при обсерваторії, він готовий приймати до вузу поза конкурсом для підготовки спеціалістів космічної галузі.

... Мимоволі згадалося: на території цього ж Андрушівського району на початку XX століття відомий цукрозаводчик Терещенко виготовляв перші українські літаки. А Житомир — батьківщина Сергія Корольова.

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

Фото Михайла П'ЄХА.

Бабине літо

Теореми буття

Секлеті Фотіївні Зубенко повернуло на 88-му осінь. Живе вона в селі Мельниках на вузенькій вулиці, де навіть у літню спеку не висихає калюжа, тому ціле літо, аж до пізніх приморозків, ходить босоніж. «Бо чоботи хромові одні, справила їх, коли ще молодицею була».

Колись у старій хаті стіни від дітей «ходором ходили», а тепер тихо, як у вусі.

Виросли в ній троє синів баби Секлети і небіж, батько якого, а її рідний брат Антін, загинув на війні. Чоловіка, Павла, у 48-му «посадили у допр». За віщо? «За те, що на світі жив...» Там він і віддав Богові душу.

Неабияк бідувала вдова з дітьми. Ще не забувся голодний страх 33-го, як післявоєнний голод «знову людям дух забив». Разом із зовицею ходила вночі до сусідів, щоб потайки стовкти у ступі кілька пригорщів кукурудзи. Удосвіта варила крупу, змішувала її з буряковим листям і пекла дітям оладки. Ранком йшла на колгоспне поле. Вдень в'язала снопи. Вночі робила біля «пекельної машини» — молотарки. І тепер, бува, сниться, як заливає солоний піт очі, в'їдаються в тіло остюки, пил від полови забиває памороки. Або привидиться, як місить ногами на цегельні глину, носить пісок, воду, складає у стоси цеглу...

Не зчулася, як виросли сини. Пішли з материної хати, та жоден не знайшов долі. Найменший, Михайло, 39-го року, тяжко захворів і помер вісім років тому. Старший, Олександр, живе неподалік у Мельниках, нездужає. Середній, Іван, бідує у сусідній Зам'ятниці. У нього нерухома дружина і донька-інвалід. Тому баба Секлета у свої 88 і змушена дбати про себе сама. «Добре, — поділилася, — що хоч город тепер трактором орють. А раніше заступом поки його скопаєш — ні рук, ні ніг не чуєш».

Усе, що в баби Секлети на городі, — то всі її харчі. Живності вона не тримає: здоров'я бракує, аби доглядати. Щодня, влітку і взимку, в неї на столі одна страва — борщ. Яєць чи молока не купує. 72 гривні пенсії вистачає лише «на обхід». Придбала на зиму машину дров за 160 гривень. Заплатила по 6 гривень за кубометр, щоб попиляли. Найняла людей скосити на городі бур'ян і допомогти викопати картоплю. Завалився земляний погріб — знову треба заощаджувати, аби його полагодити. А ще — підправити тин, двері сінешні, «щоб холод не ліз у хату». Чула, що з «колгоспу» повинні дати по 35 гривень за пай. Однак поки що тих грошей не дали. Видали лишень по 50 кілограмів пшениці «на душу»...

Є у старої селянки невеликий приробіток. Майже щодня вирушає вона зі своєї вузької вулички на шлях. Там, поблизу джерела, названого мельничанами Дзюркалом, і автобусної зупинки, збираються люди обмінятися новинами і щось з господарства продати. Подорожні часто зупиняються біля води і не обминають імпровізованого базарчику. Баба Секлета продає на купки цибулю і часник, яблука чи грушки. Інколи їй пощастить і вона вторгує 2—3 гривні «на хліб». Та частіше охочих щось купити немає і товар повертається в кошику додому.

Утім, це стареньку не дуже обходить. Бо більше думає вона нині про вічне. Як помре — щоб гарно поховали. Щоб привезли батюшку з Мотронинського монастиря. І був добрий обід. Обне слово, щоб людям догодити й вони не осудили її синів. Копійка до копійки зібрала баба Секлета, коли здоровою була, більш як 4 тисячі рублів і поклала їх на книжку. Торік їй повернули з тієї суми 50 гривень. Решту, сказали, «ждіть, бабо, скоро виплатимо». Ось Секлета Фотіївна і чекає. Не вмирати ж, не одержавши кровно зароблені гроші...

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

На знімку: баба Секлета торгує на базарчику.

Фото автора.

Перший монастир Антонія Печерського

Святині

Києво-Печерська лавра, якій недавно виповнилося 950 років, з'ясовується, була другим монастирем преподобного Антонія Печерського. За переказами, першу печеру він прорубав на кілька десятків років раніше — у скелі на крутосхилі Дністра, неподалік від села Лядова, що у Вінницькій області.

Дорогою з Афону до Києва

Окрім Придністров'я, стверджують спеціалісти, скельні монастирі в Україні не будувалися ніде. Нині на Дністрових кручах, здебільшого крутих, прямовисних, за даними одного з вінницьких історіків, налічується п'ять скельних храмів. Розміщуються вони на території кількох областей. Згаданий храм у Лядовій вважається найдавнішим: 988 літ виповнилося йому нинішнього року. Першу печеру, розповідають перекази, прорубав у ньому святий Антоній.

У 1013 році він, уродженець Чернігівщини, повертався додому з далеких мандрів — зі святого Афону, де прийняв чернечий постриг. За легендою, зупинився на відпочинок на високому березі Дністра. А відпочивши, затримався надовго.

Підтвердження факту існування скельного монастиря ще у XII столітті знаходимо в історика Є. Сецинського. Про це, зокрема, він пише в «Матеріалах для історії православних монастирів Подільської єпархії». До 1745 року проіснував Лядівський монастир. Тоді його перевели у православну церкву. А один із днів 1938 року став для древньої споруди чорним: дві печери з допомогою вибухівки висадили в повітря. У селі ще є ті, хто пам'ятає той день. У їх розповідях односельчан неабияк вразило таке: той чоловік, який підпалював бікфордів шнур, сам підірвався на вибухівці. Працював він підривником у місцевому кар'єрі, там, як кажуть люди, дістала його кара небесна.

Що залишилося від монастиря на початку 80-х, довелося бачити на власні очі. Вибиті вікна було видно ще здалеку, коли піднімалися крутою стежкою до храму. Войовничі атеїсти позбиткувалися над святинею: хрести, куполи, церковні речі, кажуть, безжально жбурляли в річку. Скільки часу минуло, а гнітюче враження від побаченого дотепер залишилося в пам'яті. Протягом п'яти років Могилів-Подільська міськрайонна газета (Лядова — село Могилів-Подільського району, за двадцять кілометрів від райцентру) жодного разу не розповідала про унікальну пам'ятку архітектури. «Замість того, щоб по кручах шастати, ліпше поїдь у село, розкажи, які дарунки там готують до з'їзду партії»...

«Тут ми хочемо жити до кінця днів своїх...»

Трохи більш як два роки тому в Лядовій з уст в уста передавали новину: в печерах монастиря з'явилися монахи. Перший прийшов сюди з Почаївської лаври отець Антоній — промовисте ім'я. Він нині настоятелем у монастирі. По дорозі, жартує, ще шестеро знайшлося — ченців і послушників. Такі ж молоді. Найстаршому, отцю Феодосію, лише трохи більше 25. Решті до таких літ бе топтати й топтати ряст. У Феодосія сумний, але надзвичайно мудрий погляд очей. Він за фахом скульптор, закінчив Одеське художнє училище. В його житті було немало хвилин важких роздумів, сумнівів. «Часто душа плакала». Тепер, каже, відчуває душевну рівновагу. «Тут моє місце, тут моє життя».

У кожного з них своя дорога до храму. «Нас не було тут з 1747 року, — каже настоятель Антоній, — відтоді, як монастир закрили. Ми хочемо відродити його. Хай навіть через сотні років. Тому прагнемо всіляко наслідувати ченців, які жили тут давним-давно. Їм було не легше, але вони з вірою в Бога несли свій хрест».

Життя у ченців таке непросте, що словами не передати. Абсолютно всі роботи на їхніх плечах. Про якість зручності в келіях годі говорити. Мешкають в них лише влітку. На зиму перебираються до невеликої хатини, що притулилася біля скелі. Там тепліше. Прокидаються рано-вранці. Читають молитву. Потім — до роботи. Найголовнішою вважають продовження справи, розпочатої святим Антонієм Печерським. Як і він колись, довбають у скелі келії, печери. А скеля та — камінь-вапняк. Скільки не дивився б на монастир, враження від такої споруди непередаване: весь крутосхил, ніби вкритий снігом. Вапнякова мука сиплеться аж на самісінький берег, тож мешканці села, ті, хто будується, підбирають її: гарний будматеріал мають.

До речі, у Лядовій, як і в інших навколишніх селах, до хлопців у чорних рясах шанобливе ставлення. Їм приносять продукти, допомагають готувати їжу. Щоправда, не завжди, та все-таки... Стали запрошувати навіть для виконання такого обряду, як хрещення дітей. Тихі, сумирні, чемні, вони викликають повагу до себе навіть у прикордонників місцевої застави (по Дністру проходить кордон з Молдовою) — ті завжди готові прийти на допомогу ченцям.

Мекка над Дністром

Можу висловити припущення, що невдовзі круту стежку до монастиря у Лядовій (транспортом сюди не під'їдеш) долатиме не менше прочан, ніж їх є в Києво-Печерській лаврі чи, скажімо, Почаєві на Тернопільщині. Уже тепер у день храмового свята схил тут нагадує людський мурашник. Ідуть і йдуть сюди з близьких і далеких місць. Такого велелюддя не бачили навіть старожили. «Кожен хоче знайти тут для себе найбільший скарб, даний Богом, — каже настоятель монастиря Антоній. — Це — спокій і велика душевна сила. Як їх сьогодні нам не вистачає...»

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Знову на дортмундській хвилі

Отже, вп'яте поспіль чемпіон України — київське «Динамо» — стартує у найпрестижнішому клубному турнірі, либонь, не лише Старого, а й усього світу — Лізі чемпіонів.

Знову футбольна Україна налаштовується на дортмундську хвилю. Що й казати, суперник у киян знаний, особливих рекомендацій не потребує. Одні називають «Боруссію» з Дортмунда найбагатшим клубом планети. Інші відводять їй друге місце слідом за англійським «Манчестер Юнайтед». Утім, яка різниця — перший чи другий? Головне — то дуже сильний супротивник, який ще порівняно недавно (1997 року) володів сріблястим Кубком європейських чемпіонів. Тому шлях до п'єдесталу такому загартованому в горнилі запеклих боїв найвищого рівня футбольному загонові під орудою молодого і честолюбного тренера Матіаса Заммера (в минулому зіркового гравця бундестіму, чемпіона Європи) добре знайомий.

У нинішньому чемпіонаті бундесліги «Боруссія» стартувала яскраво і напереконливо. У її активі було чотири перемоги в чотирьох поєдинках. І блискуча різниця м'ячів — 10:0! У цьому чимала заслуга насамперед досвідченого воротаря Йєнса Леманна. Втім, він упевнено почувається ще й завдяки надійному захистові. В обороні головні персонажі — 36-річний Юрген Колер і молодший на рік Штефан Ройтер. Це саме той випадок, коли старі коні борозни не псують.

У середній лінії виділяється Томаш Росицький, якого дортмундці взимку купили за 25 мільйонів марок. І не шкодують, бо хлопець грає так, що італійський «Інтер» тепер настирно пропонує за нього вже 100 (!) мільйонів марок.

Ударна сила суперника киян — найдорожчий гравець бундесліги (його вартість — 50 мільйонів марок), бразилієць Марсіо Аморозо і двометровий гігант із Чехії Ян Келлер.

Однак чого так багато говорити про нинішню «Боруссію». Адже зовсім недавно ми вболівали проти неї, коли дортмундці грали з донецьким «Шахтарем» у третьому попередньому раунді Ліги чемпіонів. І на власні очі переконалися: то — грізна сила.

Хоча й динамівці Києва, погодьтеся, — теж компанія не з лякливих. Вони переживають період становлення свого колективу. Але справедливо вважають, що вовків боятися — до лісу ані кроку.

До речі, після жеребкування в Монако Матіас Заммер, даючи оцінку майбутнім суперникам, з особливою шаною висловився про «Динамо». І сказав, що до поєдинків його підопічних з вихованцями великого Лобановського вестиметься спеціальна і дуже напружена підготовча робота.

Чартерним рейсом ST 825 суперник динамівців прилетів учора до Києва. У складі офіційної делегації 110 осіб. Це команда, функціонери, журналісти. Футболісти мешкають у готелі «Національний», офіційні особи обрали п'ятизірковий «Прем'єр Палас» (колишня «Україна»). О 14.30 відбулася прес-конференція з тренером «Боруссії». Динамівці (гравець і тренер) зустрілися з журналістами о 17.00 у прес-центрі олімпійського стадіону. А потім (о 18.30) гості на цій арені провели тренування.

Нашим читачам цікаво буде дізнатися, що останньою перевіркою для «Боруссії» став домашній суботній матч національного чемпіонату проти мюнхенської «Баварії». І вона виявилася важкою і неприємною для підопічних Заммера. Вони програли — 0:2. Голи у «Баварії» забили: Саліхаміджич, 22, Санта Крус, 58.

А «Динамо» днем раніше на своєму клубному стадіоні під дощем провело товариський поєдинок проти київського ЦСКА. І також поступилося — 1:2. Голи: Поляруш, 10, Ідахор, 20, Білозор. 66.

«Динамо»: Рева (Філімонов, 46), Хацкевич, Гавранчич, Боднар, Яшкін, Омоко, Федоров, Белькевич, Гіоане, Чернат, Ідахор.

ЦСКА: Кернозенко, Балицький, Мальцев, Анненков (Косирін, 82), Семчук (Пахолюк, 86), Білозор, Поляруш (Бондаренко, 66), Мікадзе (Ревут, 85), Поліщук (Кирлик, 46), Костишин, Волосянко.

Це була, зрозуміло, корисна перевірка, і не більше. Єврозмагання, в яких оце тепер стартують київські клуби, — зовсім іншої категорії.

Ще раз нагадаємо, що поєдинок «Динамо»—«Боруссія» розпочнеться сьогодні на НСК «Олімпійський» о 21.45. Тому ті, хто ще не встиг придбати квитка, мають поспішити, можливо, їх спроба буде вдала.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: форвард київського «Динамо» Лакі Ідахор прагне показати німцям, що він і його товариші по команді теж чогось варті.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Друге народження «Локомотива»

У Донецьку після генеральної реконструкції відбулося урочисте відкриття стадіону «Локомотив», територія якого розкинулася на центральній магістралі міста — вулиці Артема.

Серед почесних гостей на святі був видатний український спортсмен, багаторазовий чемпіон і 35-разовий рекордсмен світу, олімпійський чемпіон зі стрибків з жердиною, член виконкому Міжнародного олімпійського комітету (МОК), почесний громадянин міста Сергій Бубка. Це саме його шестиметрова бронзова статуя встановлена біля входу до цієї прекрасної споруди. До речі, з ініціативи Сергія Назаровича МОК перерахував 50 тисяч доларів на придбання легкоатлетичного обладнання для оновленої споруди.

На «Локомотиві» свого часу господарювали футболісти «Шахтаря». Тут свої фірмові голи забивав легендарний Віталій Старухін. Але й легкоатлетам було затишно на цьому стадіоні. Отож ті, хто здійснив це чудове оновлення, не забули і про «королеву спорту». Синтетичне покриття секторів і доріжок виконано за сучасною технологією. Модернізовано роздягальні, обладнано суддівські кімнати і приміщення допінг-контролю, оновлено інформаційне табло.

У чотириповерховому будинку західної трибуни функціонуватимуть: просторий прес-центр, велика ложа преси, коментаторські кабіни, радіовузол, кафе.

Зрозуміло, що й футбол буде повноправним господарем на «Локомотиві». Недарма новобудовою опікувався заступник міського голови Олександр Лук'янченко. Цікаво, що Олександр Олексійович за сумісництвом — ще й голова обласної федерації футболу. То повірте, що для цієї гри робилося, як кажуть, усе можливе і неможливе. Зокрема, на полі укладено нову дренажну систему.

Але для того, щоб «Локомотив» зміг спокійно приймати змагання міжнародного рівня, потрібно ще з десяток мільйонів гривень. Щоб укласти систему підігріву футбольного поля, встановити відеотабло, освітлення, яке відповідало б вимогам ФІФА. Є потреба вкрити частину трибун дахом. Як стверджують «батьки» цієї чудової справи, все це реально. І вже найближчим часом 25 тисяч глядачів, умостившися на зручних індивідуальних пластикових сидіннях, насолоджуватимуться спортивними баталіями.

Незабаром на реконструйованому стадіоні відновлять роботу дитячі спортшколи, оздоровчі групи для людей різного віку.

Одне слово, в Донецьку знову два великі стадіони. До речі, і футбольних клубів із вищої ліги стільки ж. І якщо в «Шахтаря» є власний дім, то «Металург» потребує поліпшення «житлових» умов. То чому б йому не отаборитися на «Локомотиві»?

Лев МАРКОВ.

Донецьк.

 Скандал

До Парижа — без форми...

Баскетбол. Ми вже докладно розповідали про ситуацію, що склалася довкола жіночої національної збірної. Б'ються, мов риба об лід, її наставники Марина та Ігор Ткаченки. І все марно. Адже в Держкомітеті і слухати не бажають про проблеми фіналісток чемпіонату Європи. Хоча конкретно цій організації доручено дбати про національні збірні країни, мов про рідних дітей. Насправді, на жаль, усе навпаки.

Згадаймо хоча б про те, як ця висока організація до краю урізала фінансування колективу баскетболісток. Через це підопічні Ткаченків практично були позбавлені ігрової практики. А поїздка до Чехії на два товариські поєдинки, вважай, — жалюгідна милостиня.

Ганебною, інших слів не дібрати, вершиною неподобств стала ситуація з екіпіровкою збірної. Спортивні чиновники чомусь вирішили, що ігрова форма для наших спортсменок — непробачна розкіш. Хоча пригадаймо, як на парадах-відкриттях олімпіад ідуть веселі і квітучі наші спортивні функціонери (кількістю, що набагато переважає кількість атлетів), екіпіровані за найвищим розрядом.

З інформації, яку ми отримали зі штабу баскетбольної збірної, над питанням екіпіровки ніхто працювати не збирається, коштів на форму не надає. Постає справедливе запитання: куди «пливуть» бюджетні грошики, конкретно виділені для баскетбольної збірної України? Чи, може, пани-чиновники вважають, що наші баскетболістки у Парижі мають демонструвати ... стриптиз? То таким займаються приватні організації.

Не думаємо, що вся ця катавасія прославить Україну і її спорт. Усе може закінчитися великим скандалом.

Та ще є можливість схаменутися і виправити ситуацію. До старту чемпіонату Європи залишається ще трохи часу.

А поїздка до Чехії, вважай, — жалюгідна милостиня

! У номер

Події та результати

Важка атлетика

У шведському місті Кальмар на юніорській першості Європи прославився вихованець тренера Миколи Авраменка, лучанин Юрій Лавренюк (вагова категорія до 69 кг), ставши першим. Український атлет у сумі набрав 325 кг. Це на 2,5 кг ліпше його попереднього національного рекорду серед дорослих. Юрко виграв і малу золоту медаль у ривку —155 кг. Це також на 2,5 кг краще від світового досягнення самого Лавренюка.

Баскетбол

Туреччина. Чемпіонат Європи. Чоловіки. Фінальний матч. *Югославія—Туреччина. 78:69.*

Хокей

Стартував чемпіонат Східно-Європейської хокейної ліги. «Сокіл» (Україна, Київ)—«Німан» (Білорусь, Гродно). 4:2 і 1:5. «Полімир» (Білорусь, Новополоцьк)—«Беркут» (Україна, Київ). 3:4 і 5:4. ХК «Рига» (Латвія)—«Керамін-Мінськ» (Білорусь). 2:3 і 3:3. «Металургс» (Латвія, Лієпая)— ХК «Гомель» (Білорусь). 3:0 і 2:4.

Футбол

Чемпіонат України. Відкладені матчі: 3-го туру — *«Таврія»—«Ворскла». 1:0.* 4 000. Гігіадзе, 56; 9-го туру — *«Металіст»—«Дніпро». 3:0.* 15 000. Мізін, 19, 55, Шевченко, 35.

Закінчилася скандальна історія з виходом до групового турніру Ліги чемпіонів. Московський «Локомотив» хоч і поступився в Інсбруку місцевому «Тіролю» — 0:1, але за сумою двох матчів виступатиме далі. Нагадаємо, що місяць тому залізничники в Москві виграли — 3:1. Потім був перший матч на полі «Тіроля» (1:1). Однак через помилку арбітра, який не вилучив гравця гостей з поля (у того було дві жовті картки), УЄФА призначила ще одне побачення цих суперників.

Результати матчів у національних чемпіонатах команд —суперниць українських клубів у європейських кубках. «Ліверпуль»—«Астон Вілла». 1:3 (Джерард, 45 —Даблін, 31, Гендрі, 55, Вассель, 86). «Алверка»—«Боавішта». 1:2 (Невеш, 78 — Гулар, 34, 55). «Мілан»—«Фіорентина». 5:2 (два м'ячі забив Андрій Шевченко). ЦСКА (Софія)—«Спартак» (Плевен). 3:2 (Манчев, 14, Пенеж, 37, з пенальті, Лечков, 39 — Йокасимович, 47, Башов, 85). «Црвена Звезда» поступилася провінційному «Сартіду» — 1:2.

Голкіпер команди третього українського дивізіону «Нафком-Академія» (Ірпінь) Дмитро Козаченко, який нещодавно став срібним призером Універсіади в Пекіні, впродовж півроку на правах оренди захищатиме кольори італійського клубу «Сьєна» (Серія «В»).

Минулого тижня гравцям мінського «Динамо» як тренера-консультанта було представлено наставника національної збірної Білорусі Едуарда Малофєєва.

Теніс

***US Open.* Жіночий фінал виявився американським і родинним, бо зустрічалися рідні сестри. Венус Уїльямс—Серена Уїльямс. 6:2, 6:4. І в чоловіків за головний приз змагалися спортсмени США. Лейтон Хьюіт здолав Піта Сампраса — 7:6, 6:1, 6:1.**

***KYIV UMC OPEN by INTER.* Турнір АТП серії Challenger. Призовий фонд — 125 000 доларів. Фінальний поєдинок. Давід Санчес (Іспанія)—Аттіла Шавольт (Угорщина). 4:6, 6:3, 6:3.**

***На знімку:** переможець київського турніру іспанець Давід Санчес.*

Фото Сергія ГУТІЄВА/УКРІНФОРМ.

Ми маємо спиратися на кращі традиції нашої історії

Сьогодні перед правоохоронними органами незалежної України стоїть дуже важке завдання — повернути собі горде звання захисників права, які охороняють інтереси всього суспільства і захищають кожну людину окремо.

Апробування політики жорстких репресій наочно засвідчило, що терор і насильство — це не вихід і не розв'язання проблеми злочинності. Значно більшого ефекту досягається правильно поставленою системою виховання, гуманною атмосферою в суспільстві та профілактичними заходами, покликаними зупинити злочинця, запобігти злочинові.

Тому до працівника сучасних правоохоронних органів висунуто досить високі вимоги. Він має бути не тільки спеціалістом у своїй сфері, а й духовною, гуманною людиною, яка не тільки бореться зі злом, а й також відроджує і повертає суспільству людину, котра раніше оступилася, але виправилася.

Рік тому було створено університет культури при нашому Управлінні МВС України в Донецькій області. Це не данина моді. Попит на культуру, інтелект, красу вічний. Ми прагнемо принести у складні міліцейські будні добре, розумне, вічне, підняти загальний рівень культури співробітників, відродити духовність, що знищували десятиріччями. Наші гості — люди різних професій, віку і навіть поглядів. Але їх об'єднує одне: всі вони непересічні, безумовно, талановиті, народом визнані й заслужили виступати перед аудиторією. В недалекому минулому такі заходи видалися б принаймні дивними: перед співробітниками силового міністерства виступають лікар, спортсмен, танцюрист, священик, економіст та й просто Людина, яка заслуговує право публічно висловитися.

За цей час наш університет відвідали спортсмен Сергій Бубка, балетмейстер Вадим Писарєв, митрополит Іларіон, депутат Верховної Ради Геннадій Васильєв, губернатор Віктор Янукович, а також композитори, поети, вчені.

Проблеми духовного вакууму не розв'язати за кілька років. Не навчити людей віри, гуманності, духовності. Не запровадити все це наказом по правоохоронних органах. Проте це відбуватиметься. Нехай повільно, але курс на ці зміни взято. І першим кроком у цьому є спорудження в Донецьку історико-меморіального комплексу: пам'ятника загиблим співробітникам міліції і храму святого мученика Івана Воїна, захисника і покровителя захисників — тих, хто охороняє сьогодні суспільство від зла, що зветься злочинністю.

Нам випала сувора доля — жити на рубежі століть і тисячоліть, ідеологій і традицій. Але я переконаний: що більше ми побудуємо у своєму світі духовних чистих острівців, то швидше очистимося помислами. На жаль, —а може, й на щастя, — людина не починає життя з нуля. Вона приймає духовну, моральну спадщину своїх предків. І, хоче вона того чи ні, несе за них відповідальність перед Богом. Нам випало складне минуле, і для того, щоб суспільство остаточно вийшло з духовного глухого кута, треба працювати над новою ідеологією. І тут нам приходить на допомогу церква, котра сповідує незаперечні істини.

Людина народжується тільки раз і з кожним днем життя втрачає свіжість сприйняття світу. Церква дає нам змогу народжуватися знову й знову. В цих стінах будь-хто із нас — дитя, котре потребує покаяння та прощення, які дають можливість побачити нові обрії.

22 серпня, в День пам'яті загиблих співробітників міліції, ми відкрили цей храм, що споруджувався на пожертвування підприємств Донбасу та за активної підтримки губернатора нашого краю Віктора Януковича. Цього самого дня біля будинку міської міліції було відкрито стелу, також присвячену пам'яті загиблих міліціонерів. Це наш подарунок місту, міліції, вдовам і матерям. Усі ми розуміємо, що ні граніт, ані мармур, ані образи святих не зможуть повернути у стрій наших бойових товаришів. Але те, що робиться за велінням совісті та законами честі, — святе.

Управління з питань роботи з особовим складом і тижневик «Кримінал-экспресс» нині готують до видання повнокольоровий фотоальбом «Міліція Донеччини», що вийде напередодні Дня міліції. У ньому буде відображено всі сфери діяльності нашого відомства, все те, що може бути прикладом для молодих офіцерів, котрі обрали цю нелегку професію. Він поповнить «Историю донецкой милиции», видану наприкінці минулого року. Зазначу, що під час підготовки «Истории донецкой милиции» використано найрізноманітніші джерела. По зернятку збирали архівні документи, відновлювали давно забуті та вкриті пилом мемуари, картотеки, газетно-журнальні публікації і фотоархіви. До роботи над книгою було залучено істориків, бібліографів, краєзнавців, кадрових співробітників і ветеранів МВС, журналістів, використовувалися матеріали Музею історії органів внутрішніх справ Донецької області, Артемівського краєзнавчого музею, Держархіву тощо. Проаналізувавши безліч різних документів відомчих і приватних архівів — партійних указівок, міліцейських розпоряджень, особистих листів, описавши досягнення та помилки в роботі донецької міліції, ми зберегли глибоке переконання, що в наших правоохоронних органах переважно працюють люди, які заслуговують поваги, справжні герої буднів, котрі з честю виконують свій обов'язок.

Щороку до Дня української міліції Управління МВС України в Донецькій області проводить всеукраїнську фотовиставку-конкурс під багатозначною назвою «Маю честь». У грудні минулого року у виставковому залі Донецького художнього музею було представлено більш як 200 робіт, розподілених за номінаціями: «З місця пригоди», «Будні розшуку», «На волю — з чистою совістю», «Важко в навчанні», «Усмішки різних широт» та ін. У конкурсі взяли участь фотоумільці Донецької, Луганської, Харківської і Полтавської областей. Серед них — 26 співробітників правоохоронних органів.

Цього року ми також проведемо фотоконкурс. Про це офіційно оголосили наприкінці серпня.

Сподіваємося, що всі наші зусилля допоможуть відродити у солдатів правопорядку духовність, виховати повагу до закону та народу України.

Духовність треба виховувати, плекати і захищати. Сьогодні, хоч як це сумно звучить, ми закладаємо лише її підвалини. Ніхто не зробить цього за нас. Ми маємо спертися на кращі традиції нашої історії, зокрема християнські, на пам'ять, яку ми зобов'язані увічнити не тільки в мармурі, граніті та образах святих, а й у наших душах. Справжнє відродження відбувається не під впливом купки мислителів чи політиків, а в результаті тих змін, що відбуваються у громадській свідомості, в нас самих.

Володимир МАЛИШЕВ,
начальник УМВС України
в Донецькій області,
генерал-лейтенант міліції.

На знімках: храм святого мученика Івана Воїна; пам'ятник загиблим співробітникам міліції.

Сьогодні обіцяю — завтра забуваю

АКБ «Аркада» та холдингова компанія «Київміськбуд» діють за принципом: гроші сьогодні, квартири завтра. От якби ще й термінів точно дотримувались. Ідеться про будівництво житлового будинку № 140 по вул. Антоновича в Києві.

Отже, велетень столичної будівничої індустрії через свого повіреного — АКБ «Аркада» запропонував всім бажаючим вкласти гроші в будівництво будинку по вул. Антоновича. Все це супроводжувалось відповідною рекламою та розробленою і доведеною до громадян програмою інвестування. Тобто на етапі отримання і передачі громадянином грошей все свідчило про надійність і реальність обіцяного. А як було красиво і добре на цьому етапі: ввічливі і доброзичливі представники, легкість і зручність під час оформлення всіх необхідних документів, готовність у будь-яку хвилину прийти на допомогу. Проте тільки-но гроші перейшли з однієї кишені до іншої, клієнти залишилися на самоті зі своїми надіями. А все тому, що за договором про інвестування в житлове будівництво запланована дата введення будинку в експлуатацію 31 січня 2001 року та запланована дата здачі будинку під заселення 28 лютого 2001 року принесли лише розчарування і крах солодких мрій інвесторів. Звичайно, ніхто будинку в установлені терміни не здав і ніхто не заселився. Будинок все ще будують, і коли його передадуть під заселення, інвестори не знають.

Уже осінь. Біля будинку, якщо щось кружляє, то осіннє листя та невелика кількість будівельників. Тому розраховувати на те, що обіцяне буде скоро виконане, не доводиться. Інвестори не мовчать: посипалися скарги, створено ініціативну групу, але змін немає. Необхідно надати належне АКБ «Аркада» та холдинговій компанії «Київміськбуд». Навіть у цій ситуації вони ввічливі і коректні зі своїми інвесторами, відповідають на всі скарги і вислуховують всі їх претензії. Інші і цього не роблять, оскільки чого церемонитися з тими, хто гроші вже віддав. Отож могли і не церемонитися.

Мабуть, престиж такої солідної компанії, як «Київміськбуд», зобов'язує принаймні точно розраховувати свої сили і називати не бажані, а дійсні терміни здачі об'єктів.

Розчарований інвестор.

P. S. *Аби редакцію не звинувачили в необ'єктивності, звернулися з письмовим запитом до АКБ «Аркада». Паралельно працівник редакції побував на будівництві. Будинок зведено, ведуться внутрішні роботи. Один з будівельників повідомив, що його здаватимуть приблизно через місяць. Якщо маєте бажання, заселяйтеся, завозьте меблі, але жити найближчим часом ще не зможете.*

Конкуренти, тримайтеся!

У ВАТ «Рокитнівський скляний завод», партнерами якого є «Оболонь» і низка заводів шампанських вин, завершилася реконструкція. Зокрема, склоформувальні машини замінили на продуктивніші чеські. Це дасть змогу збільшити випуск пляшок зі 112 млн. до 160 млн. штук на рік. І, що найголовніше, зробити рокитнівську склотару дешевшою і конкурентоспроможнішою на світовому ринку, **повідомляє наш власний кореспондент Олександра ЮРКОВА.**

Рівне.

Вниманию акционеров ОАО «Джанкойский комбикормовый завод»

Уведомляем Вас, что 01 ноября 2001 г. в 11.00 в доме культуры с. Изумрудное Джанкойского района состоится собрание акционеров. Начало регистрации с 10.00.

Повестка дня:

1. Отчет правления о результатах деятельности ОАО за 1999-2000 годы. Утверждение годовых отчетов и балансов.
2. Отчет ревизионной комиссии.
3. О ликвидации общества.

Господарський суд Дніпропетровської області постановою від 08.08.01 р. по справі № 26/100/01 визнав банкрутом товариство з обмеженою відповідальністю «МТР» (49030, м. Дніпропетровськ, вул. Московська, буд. 12, код ЄДРПОУ 24438712, рахунок № 26006300180 в АКБ «Технобанк» м. Дніпропетровськ, МФО 305987) та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначений арбітражний керуючий Вдовін Максим Володимирович, ліцензія № 423 від 21.02.01 р., тел. 780-12-24.

Хозяйственный суд Донецкой области (83048, г. Донецк, ул. Артема, 157) возбудил дело № 18/147Б о банкротстве Дочернего предприятия Краматорский завод «Стройматериалы» (84300, г. Краматорск, ул. Депутатская, 13, р/с 26009316 в Краматорском филиале АППБ «Аваль», МФО 335281, код ОКПО 05394430). Распорядитель имущества Кравчук Марина Александровна, лицензия № 524. Заявления кредиторов и санаторов принимаются на протяжении месяца со дня публикации объявления.

Общество с ограниченной ответственностью **«Производственно-коммерческая фирма «ЗИТ, Лтд»** Код ОКПО 25216712, зарегистрированное исполнительным комитетом Запорожского городского Совета, распоряжение от 09.09. 1997 г. № 358р, в журнале регистр. № 943 сообщает о своей ликвидации. Претензии принимаются в течение 2 месяцев по адресу: г. Запорожье, ул. Тургенева, 27 или по телефону: 13-26-60.

Хозяйственный суд Запорожской области (69001, Запорожье, ул. Тюленина, 21) признал банкротами и открыл процедуру ликвидации в отношении:

— ОАО «Пришибский ремонтно-механический завод» (72000, Запорожская обл., Михайловский район, пгт. Пришиб, ул. Заводская, 25) — дело № 5/1/135;

— ОАО «Мелитопольский консервный завод» (72319, Запорожская обл., г. Мелитополь, ул. Шмидта, 65) —дело № 5/3/210.

Ликвидатором назначен Ищенко Василий Дмитриевич (лицензия № 367). 72311, Мелитополь-11, А/Я-21. Тел. (06192) 3-03-21.

КОНКУРС НА ГРАНТИ

Регіональний екологічний центр оголошує конкурс проектів на здобуття грантів

Регіональний Екологічний Центр "РЕЦ-Київ", що є незалежною, самоврядною, неприбутковою та неполітичною установою оголошує конкурс на здобуття грантів для виконання проектів спрямованих на розв'язання екологічних проблем в Україні, досягнення безпечного стану довкілля, забезпечення екологічних прав громадян, підтримку у такий спосіб розвитку демократичного громадянського суспільства.

Приймаються на розгляд пропозиції з таких напрямків діяльності: заходи із охорони довкілля на місцевому рівні; розвиток участі громадськості в процесі екологічної експертизи та оцінці впливу на довкілля; підтримка екологічних законодавчих ініціатив; залучення громадськості до процесу "Довкілля для Європи"; розвиток поінформованості через екологічні освітні, просвітницькі, видавничі та інші ініціативи; підтримку діяльності у напрямках збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, впорядкування місць історико-культурного надбання, що мають природничу цінність; запобігання забрудненню довкілля та сприяння розвиткові екологічно-безпечних бізнес-практик.

Одержувачами грантів РЕЦ-Київ можуть бути зареєстровані українські неурядові громадські організації. Гранти надаються лише для виконання на території України екологічних проектів на неприбуткових засадах. Гранти передбачається надавати відповідно до Угоди про надання грантів між РЕЦ-Київ та Європейським Союзом.

Розмір грантів - від **10 000 до 60 000** Гривень.

Термін виконання проектів **6, або 12 місяців.**

Фінансування проектів буде здійснюватися на основі заключення угоди між "РЕЦ-Київ" та організацією переможцем, а не через безпосереднє надання коштів.

Останній день подання заявок із проектними пропозиціями до 18:00 **6 жовтня 2001 року.**

Подання заявки

Заявки на конкурс надсилаються поштою, або подаються особисто заповнені українською мовою в двох примірниках із відповідними супровідними документами у вигляді друкованої твердої копії. Подання додатково електронної копії заявки бажане, оскільки дозволить швидше опрацювати її. Заявки, що будуть отримані пізніше встановленого терміну та рукописні форми не розглядатимуться.

Додаткову інформацію та форму заявки можливо знайти на веб-сторінці Регіонального Екологічного Центру www.rec-kyiv.org.ua, або отримати в офісі РЕЦ-Київ.

Адреса: бульвар Лесі Українки, 26, 5-ий поверх
01133 Київ
Тел/факс: 380 44 295 89 61
Електронна пошта: rec@rec-kyiv.org.ua
Веб сторінка: www.rec-kyiv.org.ua

#####

У № 159 газети «Голос України» від 07 вересня 2001 року було опубліковано оголошення Регіонального екологічного центру «РЕЦ — Київ» про «Конкурс на гранти».

Текст оголошення був опублікований помилково, вважати його недійсним.

Просимо звернути на це увагу і вважати текст цього оголошення за основний.

Господарським судом Луганської обл. (91000, м. Луганськ, пл. Героїв ВВВ, 3-а) порушено справу № 9/13б про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Краснорічен-ський завод будівельних матеріалів» (92913, Луганська обл., Кремінський р-н, с. Краснорічен-ське, вул. Привокзальна, 1, п/р 2600430130391 у відділенні Промінвестбанку м. Северодонецька, МФО 304535, код ЄДРПОУ 21806316). Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Лободу Валерія Олексійовича (ліцензія № 283 від 13.12.2000 р., вул. Свердлова, буд. 293, кв. 78, м. Лисичанськ, Луганської обл., 93120).

Заяви кредиторів і можливих санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Господарчим судом Харківської обл. (61022, м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, 8-й під.) по справі № Б-4857/7-30 визнано банкрутом Колективне сільськогосподарче підприємство ім. Калініна (64521, Харківська обл., Лозівський р-н, с. Перемога) та відкрито ліквідаційну процедуру, код ЗКПО 00707024. Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Бережнову Людмилу Олексіївну (ліц. № 294 від 18.12.2000 р.). Претензії кредиторів приймаються протягом одного місяця з дня публікації.

Господарський суд Чернігівської області (м. Чернігів, просп. Миру, 20), Постановою від 15.08.2001 року, по справі № 9/170-б/64-б, визнав банкрутом ВАТ «Батуринський льонозавод» (16512, Чернігівська обл., Бахмацький р-н, с. м. т. Батурин, вул. Леніна,162, код ЄДРПОУ 00306348, р/р № 26062018 у ЧОД АППБ «Аваль», м. Бахмач, МФО 353348) та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором банкрута призначено Арбітражного керуючого Колонського Сергія Івановича (ліцензія № 000118 від 17.01.2000 р, тел. (044) 227-40-29.

Господарський суд Харківської області (61022, м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, 8-й під'їзд) порушив справу за № 10438/7-23 про банкрутство ПМНВП «Аурум» (м. Харків, вул. Біологічна, 13, р/р 2600800673 АВУББ «Грант», МФО 351607, код 24672721).

Ліквідатор — Панасюк Іван Вікторович (ліц. № 047594 від 03.07.01 р.). Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

ТОВ «ІНКОР», код ЄДРПОУ 30220234, зареєстр. 19.11.98 р. в Дніпровській РДА м. Києва № 03888, оголошує про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом 2-х місяців по телефону 269-29-72.

Загальні збори акціонерів **ВАТ «ГРАНІТ»** відбудуться 30 жовтня 2001 року об 11-й годині за адресою: м. Макіївка, селище Криничне, ВАТ «ГРАНІТ».

Порядок денний:

1. Звіт правління за 2000 рік.
2. Затвердження нової редакції статуту ВАТ «ГРАНІТ».

Господарський суд Дніпропетровської області

(м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-А) порушив справи про банкрутство:

1. Закрите акціонерне товариство «Агротеп-сервіс», код 20305285, юридична адреса: 52005, Дніпропетровська область, Дніпропетровський район, смт. Самарівка, вул. Лісозаводська, 75/6, р/р 26009119120001, Лівобережне відділення КБ «Приватбанк», 49037, м. Дніпропетровськ, вул. Батумська, 17, МФО 305299, справа № Б26/135/01.

Розпорядник майна Ясногор Ігор В'ячеславович, ліцензія № 221, (490040, м. Дніпропетровськ, а/с 2350, т/факс (0562) 30-61-60.

2. Акціонерне товариство закритого типу «Недра», код 13420376, юридична адреса: 49005 м. Дніпропетровськ, вул. Чернишевського, 1-а, р/р 26009200040001. Нагорне відділення АК АПБ «Україна» МФО 306618, адреса: 49600, м. Дніпропетровськ, проспект Гагаріна, 61, справа №Б15/101/01. Розпорядник майна Ясногор Ігор В'ячеславович, ліцензія №221, (490040, м. Дніпропетровськ, а/с 2350, т/факс (0562) 306160).

3. Товариство з обмеженою відповідальністю «ЛІГА», код 21880270, юридична адреса: 50000, м. Кривий Ріг, вул. Бикова, 12, р/р 26008150041001, МФО 305750 КФКБ «Приватбанк», 50065, м. Кривий Ріг, вул. Костенко, 21, справа № 26/217/99.

4. Приватне підприємство «Інтерфейс», код 20301241, юридична адреса: 50000, м. Кривий Ріг, вул. Отто Брозовського, 83, р/р 26005150215001, МФО 305750 КФКБ «Приватбанк», 50065, м. Кривий Ріг, вул. Костенко,21, справа №Б24/35/98.

5. Дочірнє підприємство Дніпродзержинське спеціалізоване управління «Сантехмонтаж», код 01415430, юридична адреса: 51900, м. Дніпродзержинськ, вул. Слав'янська, 6, р/р 26005301170048 в Дніпродзержинському відділенні АКБ «Промінвестбанк», МФО 305501, справа № Б15/65/00. Розпорядник майна Гуляєв В'ячеслав Павлович, ліцензія № 421, м. Дніпродзержинськ, вул. Скаліка, 15/49, тел. (05692) 22590, 31.05.2000 р. введено мораторій на задоволення вимог кредиторів.

6. Приватне підприємство «Томас» м. Дніпропетровська, код 30424777, юридична адреса: 49127, м. Дніпропетровськ, вул. Томська, 283-А р/р 26008095301621 у ТВБВ № 095 Дніпропетровської облфілії АКБ «Укрсоцбанк», МФО 305017, справа № Б26/171/01. Розпорядник майна Шевцов Юрій Олександрович, ліцензія № 461, 49107, м. Дніпропетровськ, вул. Генерала Пушкіна, 123, тел. (022) 7969046, 7767628.

7. Товариство з обмеженою відповідальністю «АЯЖ», код 23648436, юридична адреса: 50007, м. Кривий Ріг, вул. Ілічівська, 5-а, р/р 260000157299, МФО 305589 у Криворізькій філії ВАТ «Державний експортно-імпортний банк України», 50000, м. Кривий Ріг, проспект Карла Маркса, 37, справа № Б-26/138/01. Розпорядник майна Романова Олена Анатоліївна, ліцензія № 357, 50000, м. кривий Ріг, вул. Содружества, 70/40. Тел(0564) 40-06-51, 40-06-52.

8. Мале підприємство «КОД», код 20304357, юридична адреса: 51400, Дніпропетровська область, м. Павлоград, вул. С. Ценського, 23 р/р 26005158140001, МФО 305727, КБ «Приватбанк», 51400, м. Павлоград, справа Б26/173/01. Розпорядник майна Шевцов Юрій Олександрович, ліцензія № 461, 490107, м. Дніпропетровськ, вул. Генерала Пушкіна, 123, тел. (0562) 365480.

9. АТВТ «Кривбасбудіндустрія», ЗКПО 01235886, юридична адреса: 50051, м. Кривий Ріг, вул. Орджонікідзе, 6; р/р № 2600230150332 у Дзержинському відділі Промінвестбанку м. Кривого Рогу, МФО 305330, справа № Б15/59/00. Розпорядник майна Талан Леонід Григорович, ліцензія № 000215, 49000, м. Дніпропетровськ, а/с 158, вул. Робоча, 166-а/103, тел. (0562) 92-53-18, 37-74-70.

10. ТОВ «Каміла», код. 20237649, юридична адреса: 50000, Дніпропетровська область, м. Кривий Ріг, пр. Карла Маркса, 40, кім.307, р/р 26002150058001 в Криворізькій філії Комерційного банку «Приватбанк», МФО 305750, 50000, м. Кривий Ріг, пр. Карла Маркса, 5, справа №Б15/151/01. Розпорядник майна Гордієнко Андрій Іванович, ліцензія № 539, т.(0564) 294554, 49600, м. Дніпропетровськ, ж-м. Сокол-1, буд. 1, корпус, 8, кв. 7.

11. Мале приватне підприємство фірми «Медея», код 21923418, Дніпропетровська обл., 51400, м. Павлоград, вул. Можайського, 8/58, р/р 26002158240001 МФО 305727 в Комерційному банку «Приватбанк», м. Павлоград, 51400, м. Павлоград, пров. Музейний, 2, справа № Б15/155/01. Розпорядник майна Козаченко Володимир Михайлович, ліцензія № 000003, т. (0562) 455422, 49500, м. Дніпропетровськ, 44 а/с 2725.

12. Відкрите акціонерне товариство «Павлоградське АТП-11208», код 03113561, юридична адреса: 51400, Дніпропетровська область, м. Павлоград, вул. Дніпровська, 172, р/р 2600830170107 у відділенні «Промінвестбанку» м. Павлоград, МФО 305556, 51400, м. Павлоград, пров. Музейний, 2, справа № Б15/147/01. Розпорядник майна Козаченко Володимир Михайлович, ліцензія № 000003, т. (0562) 455422, 49500, м. Дніпропетровськ, 44, а/с 2725.

13. Товариство з обмеженою відповідальністю комерційно-спортивного клубу «Рудана», код 20222547, юридична адреса: 50026, м. Кривий Ріг, пр. Південний, 21, р/р 26002301155081 в Інгулецькому відділенні «Промінвестбанку», МФО 305664, 50102, м. Кривий Ріг, вул. Неделина, 43-а, справа № Б26/134/01. Розпорядник майна Гордієнко Андрій Іванович, ліцензія № 539, т. (0564) 29-45-54, 50000, м. Кривий Ріг, вул. д. Бідного,1.

Як уникнути косоокості

Замість фейлетону

Лисичанським нафтопереробникам, а точніше — керівникам ВАТ «ЛІНОС», напевне загрожує косоокість. Не так, щоб дуже, але на людях з'являтися...

Начальники пречудово знають, як уникнути косоокості, але роблять усе, щоб вона настала. Така собі безтурботність пояснюється просто: на отримання фізичної вади нафтопереробників надихає стольний град. Саме в ньому сидять люди, на яких, підносячи очі до небес, моляться лисичанці.

Треба зазначити, на косоокість і натяку не було років п'ять тому. Тоді керівництво ЛІНОСу, активно співпрацюючи з постачальниками нафти, не питало на те дозволу зверху. Умови договорів виконували справно. А в 1998-му ЛІНОС фактично миттєво припинив відвантаження нафтопродуктів постачальникам нафти. І ось вже три роки вони й не чують запаху бензину. Натомість чують чіткі відмови лисичанців. Мовляв, ви знаєте, що на підприємстві тхне банкротством, процедуру якого відкрито ще в 1997-му.

— Але ми знаємо й інше, — казав на прес-конференції в УНІАН генеральний директор ЗАТ «Нафта-К» Валерій Ксензенко. — ЛІНОС переробляє сировину і відвантажує нафтопродукти. Нам же з 1998 року заборгував 140 тисяч тонн ПММ, визнає це, але повертати продукцію не бажає.

Пригадався мені у зв'язку з цим мій сусіда, хай йому грець. Узявши на переробку три мішки насіння, він віддав лише частину олії. Але кожен раз, як нагадую про борг, він піднімає очі до неба й каже: «Я, розумієш, сам не проти, але вона...» «Вона» — це дружина, яка вирішила набути капіталець на чужому.

Не виконуючи власних договірних зобов'язань, ЛІНОС, схоже, діє з тією ж метою, що й «вона». Інакше як пояснити очевидне нехтування законів та елементарних моральних устоїв? Хіба що підтримкою покровителів з державних кабінетів. Хто б, скажіть, наважився без неї «кинути» «Нафта-К»? До слова, збитки ЗАТ сягнули 26 мільйонів доларів. І це, прошу зауважити, без штрафних санкцій. Неважко припустити, скільки втратила держава і місцевий бюджет через несплату податків.

ЗАТ «Нафта-К» з 1998-го в чотири рази скоротило обсяги поставок ПММ своїм партнерам з АПК.

— Нам керівництво нафтопереробного заводу рекомендувало звертатися до суду, — каже Валерій Ксензенко. — І ось вже півроку ми не можемо добитися елементарного: відкриття провадження у справі повернення нафтопродуктів. Судді арбітражу кажуть про відкриття процедури банкрутства і посилаються на статтю закону, якою передбачено мораторій на задоволення вимог кредиторів ВАТ «ЛІНОС». Але ж це абсурд. Ми не претендуємо на майно лисичанців. Ми вимагаємо повернути 140 тисяч тонн продукції, яка належить нам, бо вироблена з поставленої нами нафти.

У таку ж ситуацію потрапили й інші фірми, але вони визнають за краще не висовуватися. З розумінням ставлячись до піднятих вгору очей і розведених рук керівників ВАТ та судів, вони вичікують. Може-таки їм, сумирним та терплячим, ЛІНОС поверне борги.

Не поверне! Не відчиняють тим, хто не стука! І не загрожує косоокість тим, хто виконує (нехай і недосконалі багато в чому) закони, прийняті зобов'язання. Виправдовувати беззаконня, дивлячись скоса та тикаючи пальцем вгору, легко. Але небезпечно для здоров'я. До того ж дядько в Києві — величина мінлива...

Іван ІЛЛЯШ.

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

Дача — не розкіш, а засіб...

Репортер

1. Зона відпочинку та прожиття

Дача — це не тільки місце відпочинку для більшості городян. У нашому соціумі заміський будиночок на шести сотках є невід'ємним атрибутом народного добробуту, певним місцевим символом гарного життя. Ще недавно добробут співвітчизника визначали (за народними мірками) наявністю в нього квартири, машини та дачі. Сьогодні в контексті нових капіталістичних відносин ці цінності вельми умовні, а дача з предмета розкошів перетворилася для багатьох співгромадян на годувальницю.

На краю села Білий Берег, що в Малинському районі Житомирської області, розташувалися шістдесят дачних ділянок колишнього ОЦ Держплану. У 80-ті роки це місце, що за сто кілометрів від столиці, уподобали працівники цієї установи і розпочали обзаводитися дачним господарством.

Дорогою вздовж лісу один за одним ідуть люди, котрі тягнуть за собою незамінні «кравчучки». Це дачний десант, який висадився з малинської електрички. До місця відпочинку йти їм шість кілометрів. Маршкидок не з легких, якщо зважити на те, що більшість дачників — пенсіонери.

Цього року з Києва до Коростеня пустили мікроавтобуси, які за годину і десять гривень привезуть вас просто до села. Але дачники похилого віку з Білого Берега віддають перевагу все ж таки електричці — автосервіс їм не по кишені, а проїзд у приміських поїздах у пенсіонерів безплатний. Та й дорогою на узбіччі лісного шляху можна грибочків на вечерю зібрати. А пощастить — на возі до села під'їхати.

Клавдія Петрівна та Ігор Якович живуть на дачі ціле літо. Доглядають онука і тихенько пораються в городі. І хоча земля їх не панькає великими врожаями, але картопля, капуста, огірки та помідори для родинного споживання все ж таки є. А молоко всього за дві гривні за трилітрову банку завжди можна купити в селі.

Їхній будиночок — найменший на дачному масиві. Господар збудував його з дерев'яних коробок, в яких приходила до Держплану нова обчислювальна техніка. Цей коричневий з білими ставенками теремок виконує роль місцевої ради. Його власник — голова дачного кооперативу приймає сусідів удома в будь-який час з будь-яких питань. Головною темою минулого літа, що обговорювалася в його стінах, була електрика. Точніше, її зникнення. Походи в гості до лелек, котрі звили своє гніздо і вивели пташенят над трансформаторною будкою, стали традиційні для голови. Але найчастіше виявлялося, що об'єкт, який охороняють лелеки, ні до чого. Світло вимикають централізовано. Дачники до цього звикли — закупили свічок, гасу, а продукти зберігали в підвалах або спускали в колодязь. Щоправда, голодувати доводилося власникам електроплит, але їх виручали газифіковані сусіди.

Після вересневих дощів у навколишніх лісах Білого Берега розпочинається грибний сезон. Та й картоплю час копати. Дарма, що вона дрібна, зате своя і витрачатися на цей головний продукт щоденного меню пенсіонерам поки що не доводиться.

Ольга ВІТЕР.

Святковий рапорт танковій юності

День танкіста, що відзначався в військах минулої неділі, міністр оборони України генерал армії Олександр Кузьмук святкував разом з представниками і курсантами своєї колишньої альма-матер — у Харківському гвардійському ордена Червоної Зірки інституті танкових військ імені Верховної Ради України. У цьому навчальному закладі майбутній військовий міністр навчався в 70-ті роки. Під час вшанування своїх колег Олександр Кузьмук заявив, що на Харківському заводі ім. Малишева модернізовуватимуть танки Т-84Б для Збройних Сил України. Генерал армії відвідав також Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою.

Вл. інф.

Фотофакт

Кому дістанеться цей кубок? Протягом тижня це має визначити журі Другого Міжнародного телекінофоруму «Разом», який триває в Ялті. Майже 400 діячів кіно та телебачення країн СНД у дев'яти номінаціях представили на конкурс художні, документальні фільми і телепрограми.

Фото УНІАН.

Традиціям — понад 70, організації — лише 10

За 10 років збірні команди з технічних видів спорту взяли участь у 95 чемпіонатах світу

Ювілеї

Цими вихідними Товариство сприяння обороні України (ТСОУ) відсвяткувало своє перше десятиріччя.

Хоча традиціям, на яких воно сформувалося, вже понад 70 років. Через певні історичні події назва ТСОУ мінялася неодноразово. З 1927-го по 1948 рік це був Осовіахім (мало хто зміг би нині розшифрувати цю абревіатуру). Згодом — ДТСААФ (тут вже легше — добровільне товариство сприяння армії, авіації та флоту). У більшості ця назва викликає асоціації з примусово-добровільними щомісячними внесками, здачами нормативів ГПО (готовий до праці та оборони) та автошколами. У чоловіків — також з підготовкою до служби в армії. Щоправда, якщо ще донедавна фахівці готували призовників з 14 спеціальностей, то нині — лише з двох: водіїв автокранів та транспортних засобів категорії «С». Водночас тут лише за останні десять років понад 2 млн. 450 тисяч українців отримали знання з 20 робітничих професій. І, звісно, практично всі, хто має водійські посвідчення, навчалися в автошколах товариства. А загалом нині членами ТСОУ є близько 6 мільйонів громадян.

Окрема мова про технічні види спорту, які розвиваються в організаціях ТСОУ. Особливо популярні тут автомобільний, мотоциклетний, водний, радіоспорт. І ще — авіаційний. Приміром, парашутисти чи не перші в світі висадилися на Північному полюсі і встановили там Прапор України. А загалом за 10 років збірні команди з технічних видів спорту взяли участь у 95 чемпіонатах світу, 964 — Європи, в розіграші 108 кубків світу та Європи, де вибороли близько тисячі медалей.

Частину нагород побачили й відвідувачі столичного спортивного комплексу «Чайка», де і святкувався ювілей. А ще — «знаряддя праці» спортсменів. Були тут і акваланги з ластами для підводного плавання, і спеціальні ралійні автомобілі, і мотоцикли для наземного пересування. І, звісно, літальні апарати, починаючи з мотодельтапланів і закінчуючи літаком Ан-28. До слова, саме в цей день розпочався чемпіонат України з авіаспорту. Планувалися й показові виступи. Але, вибачте за каламбур, польотам завадила нельотна погода. Тому й обмежилися спогляданням експонатів виставки та «офіціозом». Спортсменів та співробітників організації, які прибули з різних регіонів України, привітали голова ТСОУ Володимир Дончак, голова Державного комітету з молодіжної політики, фізичної культури та спорту Валерій Цибух, народний депутат України Іван Білас.

Богдан ДОВНИЧ.

Редактор номера Іван ІЛЛЯШ.
Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 150000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».

Зам. 0311162.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 446-91-37, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний reklama@golos.com.ua — відділ реклами let@golos.com.ua — відділ листів foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Засновник і видавець — Верховна Рада України